

Προπτυχιακή Εργασία

Τζουμάνη Βασιλική

Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ Ν.Ο.Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΩΓΩΝ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ
THE LAW-COURT OF ACTIONS OF MISTRIAL

ΟΝΟΜΑ: ΤΖΟΥΜΑΝΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ:1340200400446
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΜΑΘΗΜΑ: ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ :2004-2005
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ
Α1. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ
Α2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ
Α3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ
ΚΙ Η ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΥΤΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ
Β1. Ο ΝΟΜΟΣ 693/1977
Β2. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΗΣ
ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ
Β3. ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ
ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ
Γ1.ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΠΕΡΙΛΗΨΗ
ΛΗΜΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα περισσότερο από ποτέ τίθεται το ερώτημα αν πράγματι οι δικαστικοί λειτουργοί είναι αμερόληπτοι και αδέκαστοι. Ασκούν όμως το λειτούργημά τους χωρίς να επηρεάζονται και να κατευθύνονται από άλλους παράγοντες; Γιατί το ελεύθερο φρόνημα του δικαστή συνιστά τον αναγκαίο όρο για την πραγμάτωση της Δικαιοσύνης και το σεβασμό των ελευθεριών και των δικαιωμάτων των πολιτών. Πρόσφατες αλλά και παλιότερες έρευνες δείχνουν ότι ο κόσμος δεν έχει εμπιστοσύνη προς την «ανεξάρτητον και αδέκαστον Δικαιοσύνην της Ελληνικής Πατρίδος».

Είναι όμως και αρκετοί οι παράγοντες επηρεασμού της δικαστικής κρίσης. Αρχικά ο δικαστής δεσμεύεται από το νόμο. Πρέπει όμως να είναι το φερέφωνο του νόμου ή χρειάζεται να διαθέτει περιθώρια ελευθερίας κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου; Επίσης η δικαστική κρίση επηρεάζεται από το κοινωνικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο δρα ο δικαστής, αλλά και την προσωπικότητά του. Ακόμη η εξάρτηση σε θέματα εξέλιξης από την εκτελεστική εξουσία φαλκιδεύει την κατοχύρωση της ανεξάρτητης κρίσης.

Υπάρχουν, λοιπόν, αρκετοί παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν τους δικαστικούς λειτουργούς σε λανθασμένες αποφάσεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Γι' αυτό το λόγο προβλέφθηκε από το άρθρο 99 του Συντάγματος το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας. Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας είναι «ειδικό δικαστήριο», αρμόδιο

για την εκδίκαση αγωγών κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργών.

Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας προβλέφθηκε ήδη από το Σύνταγμα του 1911 (άρθρο 103), με ορισμένες όμως διαφορές σε σχέση με τη σημερινή μορφή του. Το Σύνταγμα του 1952 προέβλεπε πάλι το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας(άρθρο 110) και εισήγαγε τροποποιήσεις στη σύνθεσή και στη διαδικασία του δικαστηρίου, προσδίδοντάς του σχεδόν τη σημερινή μορφή του.

Η αστική ευθύνη όμως των δικαστικών λειτουργών για τις επιπτώσεις από την παράνομη άσκηση του λειτουργήματος είχε αναγνωρισθεί ήδη από την εποχή του Πλάτωνα και του Ρωμαϊκού Δικαίου. Είναι αναγκαία, λοιπόν, η ιστορική επισκόπηση του συστήματος δικαστικού ελέγχου της κακοδικίας, αλλά προηγουμένως χρειάζεται να παρατεθούν κάποιες γενικές παρατηρήσεις για την αγωγή κακοδικίας, τι είναι και σε τι συνίσταται.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 99 του Συντάγματος εξειδικεύονται από τον

Ν. 693/1977 «Περί εκδίκασεως αγωγών κακοδικίας» που εκδόθηκε κατά συνταγματική εξουσιοδότηση (άρθρο 99§1). Ο Ν. 693/1977 ρυθμίζει τη συγκρότηση του δικαστηρίου και την άσκηση της αρμοδιότητάς του, προβλέποντας ειδικότερα τις ουσιαστικές και δικονομικές προϋποθέσεις της αγωγής κακοδικίας. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε σε ορισμένες διατάξεις του με τον Ν. 1366/1983(άρθρα 34-36).

Ιδιαίτερα όμως χρειάζεται να αναφερθούν οι υποκειμενικοί και αντικειμενικοί όροι της αστικής ευθύνης της κακοδικίας, κάτι που αναφέρεται και στο άρθρο 6 του Ν. 693/1977.

Τέλος, κάτι άλλο που είναι αναγκαίο να επισημανθεί είναι ο πειθαρχικός έλεγχος για την αγωγή κακοδικίας. Κι αυτό γιατί η σχεδόν ολοκληρωτική ανυπαρξία καταδικαστικών αποφάσεων του δικαστηρίου κακοδικίας δημιουργεί αμφιβολίες στην κοινή γνώμη για το κατά πόσο αυτές οι διαδικασίες διέπονται από νομιμότητα και συμφωνούν με το Σύνταγμα. Γίνεται φανερό, λοιπόν, η ανάγκη της ριζικής αναμόρφωσης του ουσιαστικού και δικονομικού πειθαρχικού δικαίου των δικαστών.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Το βασικό χαρακτηριστικό κάθε κανόνα Δικαίου είναι η αμφιβολία. Και η αμφιβολία αίρεται με την κρίση. Η δικανική κρίση είναι, λοιπόν, αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το Δίκαιο•ubi jus, ubi iudex. Αν το Δίκαιο επιδιώκει να διασφαλίσει τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των πολιτών, ο ρόλος του δικαστή είναι καθοριστικός για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός. Με μια βασική προϋπόθεση: η κρίση του να είναι αδέσμευτη. Από την άποψη αυτή, το ελεύθερο φρόνημα του δικαστή συνιστά τον αναγκαίο όρο για την πραγμάτωση της Δικαιοσύνης και το σεβασμό των ελευθεριών και δικαιωμάτων των πολιτών.

Πόσο, όμως, ανεπηρέαστη μπορεί να είναι αυτή η κρίση;

Η απάντηση στο ερώτημα τούτο συνδέεται με ένα προκαταρκτικό ζήτημα. Ποια είναι τα όρια της ελευθερίας του δικαστή, όταν ερμηνεύει το νόμο;

Αναμφίβολα, ο δικαστής δεσμεύεται από το νόμο. Η δέσμευση, ωστόσο, αυτή-ακρογωνιαίος λίθος για τα σύγχρονα νομικά συστήματα- επιδέχεται διαβαθμίσεις. Στην ακραία της εκδοχή, η δέσμευση είναι απόλυτη. Ο δικαστής δεν είναι παρά φερέφωνο του νόμου, «το στόμα που φθέγγεται τα ρήματα του νόμου, άψυχο ον ανέκονο να περιορίσει την εξουσία ή την ισχύ του νόμου», κατά την έκφραση του Μοντεσκιέ. Στους αντίποδες της άποψης αυτής βρίσκονται άλλες απόψεις, όπως η κίνηση του ελεύθερου Δικαίου ή η κοινωνιολογική νομική θεωρία, που αναγνωρίζουν στο δικαστή μεγάλα περιθώρια ελευθερίας κατά την ερμηνεία κι εφαρμογή του νόμου, Ανεξάρτητα, πάντως, από τη θεωρητική αυτή διαμάχη- που δεν είναι όμως άμοιρη πρακτικών συνεπειών, αρκεί να θυμηθούμε τους Αμερικανούς δικαστές της εποχής του Νιου Ντιλ-, είναι γεγονός ότι σήμερα τόσο η πλαστικότητα πολλών κανόνων Δικαίου όσο και οι σύγχρονες μέθοδοι ερμηνείας (κυρίως η αντικειμενική τελεολογική ερμηνεία) επιτρέπουν κάποια αποδέσμευση του δικαστή από το γράμμα του νόμου. Αυτή, λοιπόν, η σχετική έστω ελευθερία καθιστά οξύτερο το ερώτημα σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τη δικαστική κρίση.

Οι θεσμικές εγγυήσεις για την ανεξαρτησία της δικαστικής κρίσης μπορεί να αποδειχτούν ανίσχυρες, όταν διαταράσσεται η λεπτή ισορροπία ανάμεσα στη δικαστική λειτουργία και τη νομοθετική, αλλά κυρίως την εκτελεστική. Νομοθετικές ρυθμίσεις που χαράσσουν το πλαίσιο λειτουργίας των δικαστών είναι δυνατό να φαλκιδεύουν την κατοχύρωση της ανεξάρτητης κρίσης. Πολύ περισσότερο η - έμμεση έστω - εξάρτηση, σε θέματα εξέλιξης, από την εκτελεστική εξουσία επαπειλεί σοβαρά την ανεξαρτησία αυτή.

Η δικαστική κρίση επηρεάζεται και από το κοινωνικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο ο δικαστής απονέμει δικαιοσύνη. Οι αντιλήψεις που επικρατούν, η τοποθέτηση της κοινής γνώμης απέναντι σε επίμαχα ζητήματα, συγκυριακές καταστάσεις (αύξηση της εγκληματικότητας, αύξηση αλλοδαπών κ.λπ.), πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (π.χ. περιοχή με έντονο θρησκευτικό συναίσθημα) αποτελούν στοιχεία που ασκούν επιρροή στη δικαστική κρίση, έστω και αν

τούτο δε γίνεται αντιληπτό ούτε από τον ίδιο το δικαστή. Ανάμεσα στους παράγοντες αυτούς ανήκουν και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση ορισμένου κλίματος σε σχέση με κρίσιμα προβλήματα.

Η δικαστική κρίση επηρεάζεται και από την προσωπικότητα του δικαστή. Το φύλο, η ηλικία, η κοινωνική του προέλευση, οι ιδεολογικές και πολιτικές του απόψεις, η παιδεία του, η κοινωνική του ευαισθησία, οι εμπειρίες και τα βιώματά του συνθέτουν πλέγμα ατομικών παραγόντων, που άθελά του επηρεάζουν την κρίση του.

Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ασκείται το δικαιοδοτικό λειτουργήμα είναι επίσης σημαντικός παράγοντας επηρεασμού. Έχει υπολογιστεί ότι ο σημερινός δικαστής έχει τετραπλάσια απασχόληση σε σχέση με το δικαστή του περασμένου αιώνα. Αυτή η επιβάρυνση εμποδίζει τη διαμόρφωση ορθής δικαστικής κρίσης και οδηγεί στην τυποποιημένη επανάληψη κρίσεων, χωρίς τον απαραίτητο κόπο. Αν προστεθούν οι άθλιες συνθήκες εργασίας, η ανυπαρξία επιστημονικής ενημέρωσης, η έλλειψη στοιχειώδους υποδομής, γίνεται αντιληπτό πόσο δύσκολα μπορεί να εξασφαλιστεί η άνεση χρόνου, η γνώση, η νηφαλιότητα, όροι απαραίτητοι για ορθή και δίκαιη απόφαση.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη δικαστική κρίση δύσκολα μπορεί να αποκλειστούν. Είναι δυνατό, όμως, να περιοριστούν. Ουσιαστική κατοχύρωση της δικαστικής ανεξαρτησίας, αναβάθμιση του κύρους της Δικαιοσύνης, αποτελεσματικότερη επιλογή των δικαστικών λειτουργών, επιμόρφωση, βελτίωση των συνθηκών εργασίας διαμορφώνουν το κλίμα εκείνο που επιτρέπει στο δικαστή να διατηρεί ελεύθερο το φρόνημα του, να είναι, δηλαδή, πραγματικός κριτής. Βέβαια, ο δικαστής δεν παράγει αυτοματοποιημένες κρίσεις. Ο δικαστής, τονίζει ο Αντρέ Μαλρό, «μεταμορφώνει το δίκαιο σε δικαιοσύνη. Δεν είναι, λοιπόν, ο τυφλός εκτελεστής της νομοθετικής επιταγής αλλά ο ερμηνευτής ενός πολιτισμού».

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ

Η κακή άσκηση του δικαστικού λειτουργήματος (κακοδικία) συν-δέθηκε από τα αρχαία χρόνια με βαριές συνέπειες για τον δικαστή. Αυτό είναι φυσικό. Η απονομή της δικαιοσύνης υπήρξε από τη συγκρότηση των πρώτων ανθρώπινων κοινωνιών μέχρι σήμερα ύψιστο λειτουργήμα, που ανατίθεται πάντοτε σε εκλεκτούς. Κατά τις πρώτες βαθμίδες της ανθρώπινης ιστορίας οι δικαστές δεν ήταν απλώς οι εκλεκτοί των ανθρώπων, αλλά και οι εκλεκτοί εκπρόσωποι των υπερφυσικών και θείων δυνάμεων (γενάρχες, φύλαρχοι, μάγοι, ιε-ρείς, βασιλείς). Η σπουδαιότητα του δικαστικού λειτουργήματος συν-δέεται αμέσως με την ανθρώπινη φύση: αποτελεί βασική εκδήλωση της κοινωνικής λειτουργίας του ανθρώπινου λόγου στη διαλεκτική του σχέση με την άλογο δύναμη. Γι' αυτό το δικαστικό λειτουργή-μα, ως φωτεινός φραγμός των σκοτεινών δυνάμεων και της άδικης δράσης, αποτέλεσε την ελπίδα όλων των γενεών. Κάθε φορά όμως που γινόταν άσκηση αυτού από άδικο χέρια ή από άδικες πολιτείες, χαράχθηκαν ανεξίτηλα μελανά σημεία στην ιστορία του πολιτισμού (ιερά εξέταση, άδικες πολιτικές δίκες κ.λπ). Προϋπόθεση επομένως της καλής άσκησης του δικαστικού λειτουργήματος είναι ο δίκαιος δικαστής πολιτείας δικαίου. Την προϋπόθεση αυτή επιδίωξαν να διασφαλίσουν τα σύγχρονα κράτη δικαίου με συνταγματικές εγγυή-σεις.

Μεταξύ αυτών πρωτεύουσα θέση κατέχει η αρχή της οργανικής διάκρισης και ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας που ανάγεται στον Αριστοτέλη. Ωστόσο η ανθρώπινη αδυναμία εμφωλεύει μόνιμα και στην ψυχή των δικαστών και ανευρίσκει πάντοτε, σήμερα όμως κάτω από το πλήθος των νομικών εγγυήσεων περισσότερο από ποτέ, δυσδιάκριτους τρόπους και δρόμους κακοδικίας. Η πικρή αυτή εμπει-ρία του ορθολογικού ανθρώπου αφαίρεσε από το δικαστή κατά τη διαδρομή των αιώνων την ιερή τήβεννο του άρχοντα και ιερέα, με την οποία τον είχε περιβάλλει ο συναισθηματισμός του πρωτόγονου ανθρώπου, και υποβίβασε αυτόν από τον πανάρχαιο θώκο του στην απλή έδρα του δημόσιου λειτουργού. Σήμερα γνωρίζουμε, τι μπο-ρούν και τι δεν μπορούν να προσφέρουν τα όργανα της δικαστικής εξουσίας. Η γνώση αυτή, σπουδαίος οδηγός του νομοθέτη, συνταγμα-τικού και κοινού, στη θέσπιση των κανόνων του δικαίου γενικά, α-ποτελεί και το βασικό οδηγό της αντιμετώπισης του προβλήματος της ευθύνης από τη κακοδικία.

Από τα παραπάνω δεν πρέπει να οδηγηθεί κάποιος στη σκέψη, ότι σήμερα ο δικαστής πρέπει να αντιμετωπισθεί ως απλός διοικητι- κός υπάλληλος. Κι όμως η εξέλιξη της οργανικής διάρθρωσης και λειτουργίας του κράτους προς αυτή την κατεύθυνση οδηγεί, ωστόσο, η θέση του δικαστή στη συνολική διάρθρωση και λειτουργία του σημερινού κράτους εξακολουθεί να είναι εξέχουσα. Αυτό αποτελεί εσωτερική ανάγκη τουλάχιστον του σημερινού αστικού κράτους, όπου η κρατική εξουσία διαρκώς διογκούμενη, βρίσκεται σε διαρκή ανταγωνισμό προς τις ιδιωτικές δυνάμεις, οι οποίες επίσης διογκώ-νονται και

διαφοροποιούνται σε επικίνδυνο και δύσκολα ελεγχόμενο βαθμό ταχύτητας και έκτασης. Στην ελεύθερη αυτή πάλη των δυνάμεων, όπου ο άνθρωπος ολοένα συμπιεζόμενος, κινδυνεύει να συνθλιβεί, παραμένει ακόμη ως μόνος «φυσικός» διαιτητής ο δικαστής – γέρων πλέον, ασθενής και ισχνός φύλακας της ανθρωπίνης προσωπικότητας, οπωσδήποτε όμως ακόμη βασικό στοιχείο της δομής του αστικού κράτους και του ελεύθερου κοινωνικο-οικονομικού συστήματος.

Η εξέχουσα θέση του δικαστή, διαμορφωμένη κατ' αντιστοιχία προς τη λειτουργική σημασία της δικαστικής εξουσίας στη διάρθρωση του σημερινού αστικού κράτους, αποτελεί παράγοντα διαμορφώσεως της ευθύνης από κακοδικία διπλής κατεύθυνσης: αφ' ενός αυξημένης αυστηρότητας, αφ' ετέρου αυξημένης διασφάλισης του δικαστικού οργάνου από άδικες αιτιάσεις.

Το συνολικό πρόβλημα της ευθύνης των δικαστικών οργάνων και του κράτους από κακή ή εσφαλμένη άσκηση της δικαστικής εξουσίας αποτελεί πρόβλημα κυρίως του δημοσίου δικαίου, και μάλιστα του πολιτειακού, ως στενά συνδεδεμένο με τη διάρθρωση και τη λειτουργία του κράτους κάτω από μια απ' τις βασικές λειτουργίες του. Η θέση αυτή του προβλήματος αγνοήθηκε ατυχώς μέχρι σήμερα διεθνώς, αντιμετωπίστηκε όμως αυτό και αντιμετωπίζεται κάτω από το πρίσμα κλάδων του δικαίου (όπως π.χ. του αστικού, του δικονομικού, του ποινικού, του διοικητικού-πειθαρχικού κλπ. δικαίου) ξένων προς τη βασική δομή του. Το ότι όμως το πρόβλημα αυτό είναι ξένο προς τους κλάδους αυτούς διαφαίνεται και στην ανεπαρκή διευρεύνησή του υπό τη θεωρία των εν λόγω κλάδων: διότι, ως παρείσακτο σε αυτούς αντικείμενο συζήτησης, εκφεύγει κατά τη βαθύτερη προβληματική του του οπτικού πεδίου τους.

Στην ευρύτερη προβληματική της ευθύνης από την άσκηση της δικαστικής εξουσίας περιλαμβάνεται η ποινική, η πειθαρχική και η αστική ευθύνη. Βασικό πρόβλημα της αστικής ευθύνης εξαιτίας των ζημιών από την παράνομη άσκηση του δικαστικού λειτουργήματος είναι το πρόβλημα του φορέα αυτής κατά τις σημερινές αντιλήψεις του δημοσίου δικαίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΥΤΟΥ.

Η αστική ευθύνη των δικαστικών λειτουργών για τις ζημιές που προξενήθηκαν από την παράνομη άσκηση του λειτουργήματός τους είχε αναγνωρισθεί ήδη από την εποχή του Πλάτωνα και του Ρωμαϊκού Δικαίου, διατηρήθηκε και στο Βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο, οι νεώτερες όμως ευρωπαϊκές νομοθεσίες από την εποχή των κωδικοποιήσεων και αργότερα ρύθμισαν ειδικά αυτή.

Στην Ελλάδα ο θεσμός της αστικής ευθύνης των δικαστικών λειτουργών ίσχυσε από τη σύσταση του νέου Ελληνικού Κράτους, ρυθμίστηκε όμως ειδικά όταν τέθηκαν σε ισχύ την 25 Ιαν./6 Φεβρ. 1835: Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 55-66) και Ποινικής Δικονομίας (άρθρα 65-68), ως και υπό του Β.Δ. της 8 Ιουλίου 1838 «Περί αγωγής κακοδικίου». Η ρύθμιση αυτή της ευθύνης κακοδικίας είχε ως πρότυπο το γαλλικό δίκαιο της *prise à partie*, εξακολουθεί όμως μέχρι σήμερα να είναι κατά τις βασικές γραμμές της η ίδια.

Η ευθύνη κακοδικίας θεσπίστηκε τόσο για τους κυρίως δικαστές κάθε βαθμού και κάθε δικαιοδοσίας, όσο και για τους επικουρικούς δικαστικούς λειτουργούς: εισαγγελείς, γραμματείς, δικηγόρους, συμβολαιογράφους και δικαστικούς κλητήρες, όμως κατά την προϊ-σχύσασα ποινική δικονομία, και για τους ανακριτές και προανακριτικούς υπαλλήλους: αστυνόμους, δημάρχους και δημαρχιακούς παρέδρους, κάθε φορά που εκπλήρωναν έργα δικαστικής αστυνομίας. Αρμόδια για την εκδίκαση της αγωγής κακοδικίας ήταν τα πολιτικά δικαστήρια, και: το Πρωτοδικείο για τους δικαστικούς κλητήρες, δικηγόρους, συμβολαιογράφους, διαιτητές, ειρηνοδίκες και γραμματείς και παρέδρους Ειρηνοδικείου, το Εφετείο για τους γραμματείς, εισαγγελείς και αντιεισαγγελείς παρά Πρωτοδικαίς, πρωτοδίκες και ολόκληρο δικαστήριο πρωτοδικών, ο Άρειος Πάγος για τους εισαγγελείς και αντιεισαγγελείς Εφετών, εφέτες και ολόκληρο δικαστήριο Εφετών και το Εφετείο για τους παρ' Αρείω Πάγω εισαγγελείς και αντιεισαγγελείς και για τα μέλη ή ολόκληρο το δικαστήριο του Αρείου Πάγου. Για την εκδίκαση αγωγών κακοδικίας ίσχυε η ειδική διαδικασία των άρθρων 60 επ. Πολ.Δικ. και του Β.Δ. της 8ης Ιουλίου 1838. Κατά τις διατάξεις αυτές απαιτείται πριν την έγερση της αγωγής κακοδικίας αίτηση θεραπείας του ζημιωθέντος, απευθυ-νόμενη προς τους κατά τη γνώμη του κακοδικήσαντες δικαστές (άρθρ. 60 Πολ.Δικ.), και αίτηση άδειας για την έγερση της αγωγής κακοδικίας, απευθυνόμενη προς το αρμόδιο για εκδίκαση αυτής δικαστήριο.

Η λειτουργία του θεσμού της ευθύνης από κακοδικία, όπως έχει ρυθμιστεί από την Πολιτική και Ποινική Δικονομία του 1835 και του Β.Δ. της 8ης Ιουλίου 1939, δεν απέφερε ικανοποιητικά αποτε-λέσματα ως προς την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Κατά τις

προπαρασκευαστικές εργασίες αναθεώρησης του Συντάγματος του 1864 το 1911 είχαν ήδη επισημανθεί βασικά ελαττώματα του θεσμού, τα οποία παρεμπόδιζαν την ορθή λειτουργία του, ήταν όμως αυτές οι επιβαλλόμενες αιτήσεις θεραπείες και άδειες για την έγερση της αγωγής κακοδικίας, η εκδίκαση αυτής από πρόσωπα που ανήκουν στον ίδιο κλάδο δημόσιων λειτουργών, η αρμοδιότητα του Εφετείου για τις αγωγές κακοδικίας κατά αρεοπαγιτών κ.α. Από αυτούς τους λόγους αναγνωρίστηκε η ανάγκη ειδικού, προβλεπόμενου από το σύνταγμα, δικαστηρίου, από το οποίο θα εκδικάζονται οι κακοδικούντες δικαστικοί χωρίς άδεια κάποιου. Έτσι το άρθρο 103 του Συντάγματος του 1911 προέβλεψε τη συγκρότηση ειδικού δικαστηρίου, στο οποίο θα υπάγονται υποχρεωτικά οι αγωγές κακοδικίας κατά αρεοπαγιτών, ισόβιων μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τακτικών συμβούλων της Επικρατείας, δυνητικά όμως οι ίδιες αγωγές κατά πρωτοδικών, εφετών και εισαγγελέων. Το ίδιο άρθρο καταργεί κάθε άδεια για την έγερση αγωγής κακοδικίας, διατηρεί όμως κατ' ουσία τη μέχρι τότε απαιτούμενη υπό τη μορφή της προπαρασκευαστικής διαδικασίας. Το άρθρο 103 του Συντάγματος όριζε ότι το ειδικό αυτό δικαστήριο είναι πενταμελές και συγκροτείται με κλήρωση από τους δικαστές του Αρείου Πάγου, τα ισόβια μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας, δικηγόρους, μέλη του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου των δικηγόρων και των καθηγητών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου, λαμβανομένου ενός μέλους από κάθε σώμα απ' αυτά. Οι διατάξεις του άρθρου 103 του Συντάγματος του 1911 περιελήφθησαν όπως είχαν στο άρθρο 115 του Συντάγματος του 1927. Ο Ν. 407 της 20/24 Νοεμβρίου 1914 «περί του κατά το άρθρο 103 του Συντάγματος ειδικού δικαστηρίου προς εκδίκαση αγωγών κακοδικίας» που εκδόθηκε με βάση το άρθρο 103 του Συντάγματος του 1911 ρύθμιζε τα σχετικά με τον τρόπο συγκρότησης και της αρμοδιότητας αυτού, όπως και τα σχετικά με την ενώπιον αυτού προπαρασκευαστικής και κύριας διαδικασίας. Επειδή εξαρτήθηκε η έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού από τη σύσταση του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρ. 40 Ν. 407/1914) τέθηκε σε ισχύ με το Π.Δ. 12 της 14 Απριλίου 1929. Από τότε η αρμοδιότητα εκδίκασης των αγωγών κακοδικίας διαχωρίστηκε σε δύο: α) Στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας (ΔικΑΚ), στην οποία υπάγονταν οι αγωγές κατά των συμβούλων της Επικρατείας, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αρεοπαγιτών, εφετών, πρωτοδικών και εισαγγελέων εν γένει, συμπεριλαμβανομένων και των παρά Πρωτοδικαίως παρέδρων και αντιεισαγγελέων, και β) στην σύμφωνη με την Πολιτική Δικονομία διαδικασία για τους υπόλοιπους δικαστικούς λειτουργούς.

Και η νέα αυτή φάση δικονομικής αντιμετώπισης της κακοδικίας τίποτα δεν απέδωσε. Το ειδικό Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας από-δείχτηκε, από τη σύνθεσή του, ανίσχυρο να διαγνώσει σύμφωνα με το δίκαιο τις ευθύνες των κακοδικούντων. Η κακή λειτουργία της για την κακοδικία τεταγμένης δικαιοσύνης άρχισε να επισημαίνεται από τον νομικό κόσμο και να συνειδητοποιείται με το χρόνο η ανάγκη νέας μεταρρύθμισης του συστήματος, ιδίως όσο αφορά την προπαρασκευαστική διαδικασία και τη σύνθεση του ΔικΑΚ. Η ανάγκη αυτή της μεταρρύθμισης, διατυπώθηκε στην Δ' Αναθεωρητική Βουλή, οδήγησε στην κατάργηση σύμφωνα με το άρθρο 110 του Συντάγματος του 1952 της προπαρασκευαστικής διαδικασίας και στη νέα σύνθεση του ΔικΑΚ, στην οποία την πλειοψηφία έχουν πλέον μη δικαστικοί. Έτσι το ΔικΑΚ κατέστη επταμελές, συγκροτούμενο από ένα μέλος του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τριών δικηγόρων μελών, τακτικών ή αναπληρωματικών, του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου και δύο καθηγητών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, εξαιρουμένου κάθε φορά του μέλους του σώματος εκείνου, σχετικά με την ενέργεια ή παράλειψη του οποίου, είτε ολόκληρου είτε μελών αυτού, καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο. Η σύνθεση αυτή διατηρήθηκε και από το κατά βάση όμοιο άρθρο 115 του Συντάγματος του 1968.

Μετά την παραπάνω αναθεώρηση του συστήματος η Δικαιοσύνη, από την πλήρη αδράνειά της, κινήθηκε κάπως και κατά των δικαστικών, γιατί άρχισαν με δισταγμούς να εκδίδονται σποραδικές κα-ταδικαστικές αποφάσεις. Ωστόσο τα αποτελέσματα και της μεταρρύθμισης αυτής παρέμειναν αρκετά πενιχρά, περισσότερο από όσο φανταζόταν κάποιος, όταν καθιερώθηκε συνταγματικά η συντριπτική πλειοψηφία των μη δικαστικών (τριών δικηγόρων και δύο καθηγητών επί συνόλου επτά) στο ΔικΑΚ.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ
Ο ΝΟΜΟΣ 693/1977

ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ.693 της 13/15 Σεπτεμβρίου 1977(ΦΕΚ Α' 262)
Περί εκδίκασης αγωγών κακοδικίας.

Άρθρ.1-1. Το ειδικόν Δικαστήριο προς εκδίκασιν αγωγών κακο-δικίας κατά δικαστικών λειτουργών συγκροτείται εκ του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Προέδρου, εξ ενός συμβούλου της Επικρατείας, ενός αρεοπαγίτου, ενός συμβούλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δύο τακτικών καθηγητών νομικών μαθημάτων των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων της Χώρας και δύο δικηγόρων εκ των μελών του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου των δικηγόρων, ως μελών οριζομένων δια κληρώσεως.

2. Εφ' όσον πρόκειται περί αγωγής κακοδικίας κατά μέλους του Συμβουλίου της Επικρατείας ή λειτουργού των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, του Ειδικού Δικαστηρίου προεδρεύει ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου. Έκ των μελών του Ειδικού Δικαστηρίου εξαιρείται εκάστοτε ο αντρών εις το Σώμα ή τον Κλάδον της Δι-καιοσύνης, επί ενεργείας ή παραλείψεως λειτουργού του οποίου κα-λείται να αποφανθεί το Δικαστήριο.

Άρθρ.2-1. Κατά το πρώτον δεκαπενθήμερον του μηνός Δεκεμβρί-ου εκάστου έτους ο Υπουργός Δικαιοσύνης αποστέλλει προς τον Πρόεδρον του Συμβουλίου της Επικρατείας καταλόγους, α) των συμβούλων Επικρατείας, β) των αρεοπαγιτών, γ) των συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δ) των τακτικών καθηγητών των νομικών μα-θημάτων των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων της Χώρας, ε) των εκ δικηγόρων τακτικών και αναπληρωματικών μελών του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου των δικηγόρων.

Καθηγηταί έχοντες και ιδιότητα εκ των ανωτέρω αναφερομένων, δεν περιλαμβάνονται εις τους καταλόγους. Κατά το δεύτερον δεκαπεν-θήμερον του μηνός Δεκεμβρίου, η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, εν δημοσία συνεδρίασει, ενεργεί βάσει των ανωτέρω καταλόγων, κλήρωσιν εκ χωριστών κληρωτίδων, ενός συμβούλου της Επικρατείας, ενός αρεοπαγίτου, ενός συμβούλου του Ελεγκτικού Συ-νεδρίου, δύο τακτικών καθηγητών νομικών μαθημάτων των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων της Χώρας και δύο δικηγόρων εκ των μελών του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου δικηγόρων, μετά διπλασίου αριθμού αναπληρωματικών, καλουμένων κατά την σειράν της κληρώσεως, διά την περίπτωσιν ελλείψεως, απουσίας, κωλύματος ή εξαιρέσεως.

2. Τα ονόματα των κληρωθέντων δημοσιεύονται εις την Εφημε-ρίδα της Κυβερνήσεως επιμελεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ού-τοι συγκροτούν διά το επόμενον έτος το ειδικόν Δικαστήριο εκδι-κάσεως αγωγών κακοδικίας.

3. Εις περίπτωσιν ελλείψεως, απουσίας, κωλύματος ή εξαιρέσεως των τακτικών και των αναπληρωματικών μελών, ενεργείται νέα, δια την συγκεκριμένην υπόθεσιν κλήρωσις, εκ της κατηγορίας εις την οποίαν ανήκουν τα μέλη ταύτα, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά, ως προς την κλήρωσιν και δημοσίευσιν, των παρ.1 και 2 του παρόντος άρθρου.

4. Εις περίπτωσιν ελλείψεως, απουσίας, κωλύματος ή εξαιρέσεως του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Προέδρου του Αρείου Πάγου, κατά περίπτωσιν, ούτοι αναπληρούνται, αντιστοι-χως, υπό του αρχαιοτέρου των αντιπροέδρων του οικείου δικαστη-ρίου, αναπληρουμένων εις τας αυτάς περιπτώσεις και τούτων υπό των αμέσως νεωτέρων των κατά την σειράν αρχαιότητος.

5. Καθήκοντα γραμματέως του Ειδικού Δικαστηρίου εκτελεί ο γραμματεύς του συμβουλίου της Επικρατείας, αναπληρούμενος υπό υπαλλήλου της Γραμματείας του Συμβουλίου Επικρατείας, οριζομέ-νου υπό του Προέδρου τούτου.

6. Τόπος συνεδριάσεως του Ειδικού Δικαστηρίου ορίζεται το κατάστημα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρ.3- Το Ειδικόν Δικαστήριο συνεδριάζει παρόντων επτά τακτικών ή αναπληρωματικών μελών και του γραμματέως. Αι αποφάσεις του Δικαστηρίου λαμβάνονται δι' απολύτου πλειοψηφίας.

Άρθρ.4.- Ο ασκών την αγωγήν κακοδικίας διάδικος, παρίσταται διά δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω, ο οποίος είναι εκ του νόμου αντί-κλητος.

2. Ο εναγόμενος δικαστικός λειτουργός μπορεί να παρίσταται ενώπιον του δικαστηρίου και αυτοπροσώπως.

Η παρ.2 προστέθηκε από το άρθρ.36 Νομ.1366/1983, τομ.6Α σελ.390,318.

Άρθρ.5.- Άπαντα τα απαρτίζοντα το Ειδικόν Δικαστήριο μέλη και υπό την ιδιότητα των ταύτην υπόκεινται εις την πειθαρχικήν δικαιοδοσίαν του κατά το άρθρ.91 του Συντάγματος Ανωτάτου Πει-θαρχικού Συμβουλίου, συμφώνως προς τας διατάξεις του περί του-του νόμου, εφαρμοζομένης αναλόγως. Επί πειθαρχικής αγωγής κατά μελών του Ειδικού Δικαστηρίου, έχόντων την ιδιότητα του δικηγό-ρου, το Ανώτατον Πειθαρχικόν Συμβούλιον συγκροτείται εκ των εννέα μελών αυτού.

Άρθρ.6.-1. Οι δικαστικοί λειτουργοί ευθύνονται κατά την άσκησιν των αναγομένων εις την δικαστικήν λειτουργίαν καθηκόντων των μόνον ένεκα δόλου, βαρείας αμελείας ή αρνησιδικίας, εφ' όσον εκ τούτων προέκυψε ζημία εις τον ενάγοντα.

2. Αρνησιδικία εκ μέρους των δικαστικών λειτουργών υπάρχει τότε μόνον, όταν ούτοι αρνούνται αδικαιολογήτως να αποφανθούν επί νομίμως υποβαλλομένων αιτήσεων των διαδίκων ή παρελκύουν αδικαιολογήτως την έκδοσιν αποφάσεων επί υποθέσεων ωρίμων

προς τούτο, υπ' οιαδήποτε πρόφασιν και ιδίως την της σιωπής ή ασαφείας του νόμου.

3. Η αγωγή κακοδικίας είναι απαράδεκτη, εάν ο ζημειωθείς δεν ασκήση κατά της αποφάσεως εκ της οποίας υπέστη ζημίαν τα υπό του νόμου επιτρεπόμενα τακτικά ένδικα μέσα και δεν εκδοθή απόφασις επ' αυτών.

4. Η αγωγή κακοδικίας απορρίπτεται, εάν αποδειχθή ότι ο ζημειωθείς ηδύνατο να αποφύγη την ζημίαν κατά νόμιμον τρόπον. Οι κληρονόμοι του εναγομένου ευθύνονται μόνον μέχρι του ενεργητικού της κληρονομίας.

Άρθρ.7.- Δεν χωρεί αγωγή κακοδικίας α)κατά των μελών του κατά το άρθρ.100 του Συντάγματος Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, β) κατά μελών δικαστηρίων κρινόντων περί του κύρους των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, γ)κατά των δικαστικών λειτουργών, των μετεχόντων συμβουλίων, αποφαινομένων επί θεμάτων υπηρεσιακής εν γένει καταστάσεως δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων, δ)κατά των μελών του κατά τον παρόντα νόμον Ειδικού Δικαστηρίου διά τας επί αγωγών κακοδικίας αποφάσεις.

Άρθρ.8.-Η αγωγή κακοδικίας είναι απαράδεκτη μετά πάροδον εξ μηνών από της υπό του ενάγοντος γνώσεως της παρανόμου πράξεως ή παραλήψεως, προκειμένου δε περί δικαστικής αποφάσεως αφ' ης αυτή καταστή αμετάκλητος.

Άρθρ.9.-1. Η αγωγή συντάσσεται κατά τα άρθρ. 118 και 216 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, υπογράφεται από δικηγόρο και περι-έχει επί ποινή ακυρότητας: α) όλους, λεπτομερώς και ορισμένως, τους λόγους στους οποίους ο ενάγων στηρίζει την αγωγή και β) ακριβή αναγραφή όλων των αποδεικτικών μέσων τα οποία αναφέρονται σ' αυτή.

2. Στην αγωγή επισυνάπτονται, επί ποινή απαραδέκτου:

α)τα αποδεικτικά έγγραφα τα οποία αναφέρονται για να στηρί-ξουν τους λόγους της αγωγής, β) ειδικό πληρεξούσιο προς το δικη-γόρο που υπογράφει την αγωγή και γ) γραμμάτιο καταθέσεως από τον ενάγοντα παράβολου δραχμών πέντε χιλιάδων. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξομειώνεται με διάταγμα που εκδίδεται προτάσει του Υπουργού Δικαιοσύνης.

3. Η αγωγή ασκείται κατά τις διατάξεις του άρθρ.215 παρ. 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εντός της προθεσμίας που ορίζεται από το άρθρ.8.

4. Μετά την άσκηση της αγωγής κακοδικίας κρίνεται υποχρεωτι-κά και σύμφωνα με τις αντίστοιχες δικονομικές διατάξεις από το κατά περίπτωση αρμόδιο πολιτικό, ποινικό, ή διοικητικό δικαστήριον ή δικαστικό συμβούλιο, αν συντρέχει λόγος εξαιρέσεως του εναγο-μένου ως προς μελλοντικές πράξεις στην υπόθεση που αφορά η αγωγή. Για το σκοπό αυτόν ο Πρόεδρος του ειδικού Δικαστηρίου κακοδικίας, μέσα στις επόμενες δύο εργάσιμες ημέρες από την κα-τάθεση της αγωγής, αποστέλλει αντίγραφό της στο δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο να εισάγει αιτήσεις εξαίρεσης ή να προτείνει την εξαίρεση. Η άσκηση αγωγής κακοδικίας ή η υποβολή αίτησης για εξαίρεση κατά του παραπάνω δικαστικού οργάνου ή κατά του δι-καστηρίου ή του δικαστικού συμβούλου που θα κρίνει για την εξαίρεση, ποτέ δεν εμποδίζει την πρόοδο της διαδικασίας της εξαίρεσης.

Το άρθρ.9. αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ.34

Νομ.1366/1983, τομ.6Α, σελ.390,318.

Άρθρ.10-1. Ο γραμματεύς υποβάλλει αμελλητί τα κατατεθέντα έγγραφα εις τον Πρόεδρον του δικαστηρίου, ο οποίος διά πράξεως αυτού επί του δικογράφου της αγωγής ορίζει α) δικάσιμον της υποθέσεως, β) προθεσμίαν εντός της οποίας πρέπει να γίνη η επίδοσις αντιγράφου της αγωγής μετά κλήσεως προς συζήτησιν εις τον εναγόμενον, γ) εν εκ των μελών του δικαστηρίου ως εισηγητήν.

2. Η κατά την παρ.1 στοιχ. β προθεσμία πρέπει να απέχη τουλά-χιστον 60 ημέρας από της δικασίμου.

3. Αντίγραφον της αγωγής μετά της κατά την παρ.1 πράξεως και κλήσεως προς συζήτησιν επιδίδεται δια δικαστικού επιμελητού κατά τας διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας.

4. Ο κατά την παρ.1 ορισθείς εισηγητής δύναται να αντικαταστα-θή και διά προφορικής εντολής του Προέδρου του Δικαστηρίου.

Άρθρ.11.-1. Μετά την επίδοση της αγωγής κακοδικίας και έως ότου εκδοθεί δικαστική απόφαση ή βούλευμα για την εξαίρεση κατά το άρθρ.9 παρ.4, ο εναγόμενος απέχει από κάθε παραπέρα πράξη σχετική με την υπόθεση την οποία αφορά η αγωγή, εκτός αν πρόκειται για ανεπίδεκτες αναβολής πράξεις. Οι πράξεις που έγιναν κατά παράβαση των διατάξεων αυτού του άρθρου είναι άκυρες, καθώς και όλη η διαδικασία που στηρίζεται σ' αυτές. Οι παραβάτες τιμωρούνται πειθαρχικά και υποχρεούνται να πληρώσουν τα έξοδα. Αν το αρμόδιο δικαστήριον ή δικαστικό συμβούλιο κρίνει ότι συν-τρέχει λόγος εξαίρεσης, εφαρμόζονται οι κατά περίπτωση σχετικές δικονομικές διατάξεις.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται αν ασκήθηκε αγωγή κακοδικίας κατά ολοκλήρου του δικαστηρίου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή όλων των μελών της Εισαγγελίας του, του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή κατά τόσων

μελών των δικαστηρίων τούτων ώστε από τους υπολοίπους να μην είναι δυνατή η νόμιμη συγκρότησή τους. Το ίδιο ισχύει όταν ασκείται αγωγή κατά όλων των μελών των εφετείων, πλημμε-λειοδικείων ή πταισματοδικείων ή των εισαγγελιών του Κράτους.

Το άρθρ.11 αντικαταστάθηκε από το άρθρ.35 Νομ.1366/1983, τομ. 6Α, σελ. 390,318.

Άρθρ.12.-1. Είκοσι τουλάχιστον ημέρας προ της δικασίμου οι διάδικοι δύνανται να καταθέσουν εις τον γραμματέα του Δικαστηρί-ου προτάσεις. Αι εκατέρωθεν αντικρούσεις συμπληρούνται το βραδύ-τερον μέχρι και της δεκάτης πέμπτης ημέρας προ της συζήτησεως.

2. Νέας αποδείξεις δικαιούται ο ενάγων να προσκομίση μόνον εγγράφως, κατατιθεμένας είκοσι τουλάχιστον ημέρας προ της δικασί-μου.

Άρθρ.13.- Ο εισηγητής της υποθέσεως οφείλει να συντάξη έκθε-σιν περί του παραδεκτού και του νόμου βασίμου της αγωγής και να καταθέση ταύτην εις τον γραμματέα του Δικαστηρίου οκτώ τουλάχιστον ημέρας πριν της δικασίμου. Οι διάδικοι δικαιούνται να λαμβάνουν γνώσιν της εκθέσεως, κατόπιν δε αιτήσεως των χορηγεί-ται αντίγραφον ταύτης.

Άρθρ.14.-1. Η συζήτησις διεξάγεται εις δημοσίαν συνεδρίασιν προφορικών, βασιζέται δε επί των εγγράφων της προδικασίας.

2. Μετά την εκφώνησιν της υποθέσεως άρχεται ή εις το ακρωα-τήριον συζήτησις διά της αναγνώσεως της εκθέσεως του εισηγητού. Μετά ταύτα αγορεύουν οι πληρεξούσιοι των διαδίκων.

3. Κατόπιν αιτήσεως του εισηγητού ή τινος των διαδίκων ή και αυτεπαγγέλτως δύνανται το δικαστήριον να αναβάλη άπαξ την συζή-τησιν της υποθέσεως, εις νέαν δικάσιμον, οριζομένην διά της περί αναβολής αποφάσεως. Δευτέρα αναβολή επιτρέπεται μόνον κατόπιν αιτήσεως του εισηγητού.

4. Εάν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτησιν δεν εμφανισθή ή εμφανισθή και δεν μετάσχη προσηκόντως αυτής τις των διαδίκων, ή διαδικασία προβαίνει ως εάν ήσαν πάντες οι διάδικοι παρόντες.

Άρθρ.15.- Κατά τα λοιπά και ιδίως όσον αφορά εις την διεξαγω-γήν των συζητήσεων, την ευταξίαν του ακροατηρίου, την κατάρτισιν των πρακτικών και αποφάσεων, την ενέργειαν τυχόν διατασσομένων αποδείξεων εφαρμόζονται αναλόγως αι διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας, αι αφορώσαι την διαδικασίαν ενώπιον του πολυμελούς Πρωτοδικείου.

Άρθρ.16.-1. Το Δικαστήριον δεχόμενον την αγωγήν διατάσσει την επιστροφήν του παραβόλου και επιβάλλει εις τον εναγόμενον την δικαστικήν δαπάνην. Εάν απορριφθή η αγωγή διατάσσεται υπό του Δικαστηρίου η κατάπτωσης του παραβόλου υπέρ του Δημοσίου και επιβάλλεται η δικαστική δαπάνη εις τον ενάγοντα.

2. Η εκδιδομένη απόφασις εκτελείται αναγκαστικώς κατά τας διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας, αι δε περί την εκτέλεσιν διαφοραί υπάγονται εις τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια. Κατά πάσαν περίπτωσιν η ισχύς της αποφάσεως ή της πράξεως, η οποία έδωκεν αφορμήν εις την άσκησιν της αγωγής, δεν θίγεται.

Άρθρ.17.- Κατά των αποφάσεων του Ειδικού Δικαστηρίου ουδέν ένδικον μέσον χωρεί.

Άρθρ.18.-1. Εάν απορριφθή η αγωγή κακοδικίας διά τυπικών ή ουσιαστικών λόγων, νέα αγωγή κακοδικίας διά την αυτήν υπόθεσιν παρά του αυτού διαδίκου δεν επιτρέπεται διά τους αυτούς ή άλλους λόγους.

2. Η εκδιδομένη επί αγωγής κακοδικίας απόφασις, οιαδήποτε και αν είναι αυτή, δεν παρακωλύει την πειθαρχικήν ή ποινικήν δίωξιν των εναχθέντων λειτουργών κατά τας κειμένας διατάξεις.

Άρθρ.19.-1. Οι δικασταί του Ειδικού Δικαστηρίου ως και ο γραμ-ματευς αυτού, υποχρεούνται να προτείνουν την εξαιρέσιν των και δύνανται να εξαιρεθούν κατ' αίτησιν των διαδίκων διά τους εις το άρθρ.52 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας οριζομένους λόγους.

2. Η εξαιρέσις προτείνεται είκοσιν ημέρας πρό της επ' ακροατη-ρίου συζήτησεως, βραδύτερον δε μόνον κατά τα εις το άρθρ.57 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας οριζόμενα. Διά την εκδίκασιν της ε-ξαιρέσεως προσλαμβάνεται αντί του περι ου η εξαιρέσις μέλους του δικαστηρίου ο νόμιμος αυτού αναπληρωτής.

3. Δεν επιτρέπεται η δι' αιτήσεων εξαιρέσις πάντων των δυναμέ-νων να μετάσχουν του Ειδικού Δικαστηρίου εν όλω ή των εκ τινος σώματος μελών, ματαιώσις της συγκροτήσεως αυτού. Εις την περί-πτωσιν αυτήν εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξις του άρθρ.53 παρ.1 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρ.20.-1. Η αγωγή και αι προτάσεις πρέπει να είναι ευπρεπώς συντεταγμένοι, περιοριζόμεναι εις γεγονότα και απέχουσαι παντός εξυβριστικού χαρακτηρισμού και υβριστικών εν γένει εκφράσεων επί ποινή χρηματική δύο χιλιάδων μέχρις είκοσι χιλιάδων δραχμών επι-βαλλομένη εις τον παραβάτη υπό του Ειδικού Δικαστηρίου και πε-ριερχόμενη εις το Ταμείον Νομικών. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμο-γήν αι διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας.

2. Αι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και ως προς την επ'

ακροατηρίου ανάπτυξιν της υποθέσεως.

Άρθρ.21.- Η αγωγή και τα λοιπά έγγραφα των διαδικών ως και αι αποφάσεις υποβάλλονται εις τα αυτά τέλη προς τα παρ' Αρειώ Πάγω καταβαλλόμενα.

Άρθρ.22.-1. Από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται: α) Ο νομ.407/1914 «περί του κατά το άρθρ.103 του Συντάγματος Ειδικού Δικαστηρίου προς εκδίκασιν αγωγών κακοδικίας». β) Αι παρ.2 και 3 του άρθρ.6 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας, ως και πάσα άλλη διάταξις αντι-κείμενη εις τας διατάξεις του παρόντος ή αναφερομένη εις θέματα ρυθμιζόμενα υπό τούτου.

2.(Αντικαθίστανται αι διατάξεις της παρ.1 του άρθρ.73 του Εισαγωγικού Νόμου Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας).

3.Αι κατά την έναρξιν ισχύος του παρόντος νόμου εκκρεμείς υποθέσεις κακοδικίας, πλην των συζητηθεισών, εκδικάζονται από του σημείου εις το οποίον αύται ευρίσκονται υπό του κατά τον παρόντα νόμον Ειδικού Δικαστηρίου και κατά την υπό τούτου καθοριζομένην διαδικασίαν. Υπό του αυτού Δικαστηρίου και κατά την αυτήν διαδικασίαν, εκδικάζονται και αι εκκρεμούσαι υποθέσεις, επί των οποίων εξεδόθη πρό της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος ή θέλει εκδοθή μετ' αυτήν μη οριστική απόφασις.

4. Επί των κατά την προηγούμενην παράγραφον εκκρεμών υποθέσεων, αι μέχρι της ισχύος του παρόντος διενεργηθείσαι διαδικαστι-καί πράξεις, διέπονται υπό των προγενέστερων διατάξεων, αι μετ' αυτήν δέ διενεργούμεναι, διέπονται υπό των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρ.23.-1. Κατά την πρώτην εφαρμογήν του παρόντος κατά το άρθρ.2 αυτού κλήρωσις των μελών του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας διενεργείται εντός μηνός από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος, η δε θητεία των κληρωθησομένων μελών άρχεται από της κληρώσεως των και λήγει την 31 Δεκεμβρίου του έτους 1978.

2. Η θητεία των κατά τον Νομ. 407/1914 εκλεγέντων μελών του Δικαστηρίου Αγωγών κακοδικίας συνεχίζεται μέχρι της εκδόσεως αποφάσεων επί των υπό τούτου συζητηθεισών υποθέσεων.

Άρθρ.24.-1. Διά Π.Δ/τος εκδιδόμενου κατόπιν προτάσεως του Υ-πουργού Δικαιοσύνης δύνανται να ρυθμίζονται τα της λειτουργίας του κατά τον παρόντα νόμον Ειδικού Δικαστηρίου, η οργάνωσις της Γραμματείας αυτού και πάσα αναγκαία λεπτομέρεια διά την εφαρμογήν του παρόντος.

2. Το κατά τον παρόντα νόμον Ειδικόν Δικαστήριον συντάσσει τον κανονισμόν λειτουργίας του, κυρούμενον δι' αποφάσεως του Υπουργού Δικαιοσύνης, δημοσιευόμενης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

3. Διά κοινής αποφάσεως των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικο-νομικών εκδιδόμενης εντός μηνός από της δημοσιεύσεως του παρόντος καθορίζεται η εις τα μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου και γραμματέως αυτού χορηγουμένη αποζημίωσις δι' εκάστην εισαγομέ-νην εις το δικαστήριον υπόθεσιν.

Άρθρ.25.- Η ισχύς του παρόντος άρχεται μετά ένα μήνα από της δημοσιεύσεως αυτού διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ υπ' αριθ.1035

της 9/14 Νοεμ. 1977(ΦΕΚ Α' 348)

Περί μεταβατικών τινων διατάξεων εφαρμογής του Νομ.693/1977 «περί εκδίκασεως αγωγών κακοδικίας».

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΩΓΩΝ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ

Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας προβλέπεται από το άρθρο 99 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει τη σύνθεσή του και την αρμοδιότητά του. Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας είναι «ειδικό δικαστήριο» αρμόδιο για την εκδίκαση αγωγών κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργών που ευθύνονται για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση καθηκόντων συγγενών προς τα δικαστικά (δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, διαιτητές, δικαστικοί γραμματείς, δικαστικοί επιμελητές).

Στο δικαστήριο αυτό υπάγονται, δηλαδή, οι υποθέσεις αστικής ευθύνης των δικαστικών λειτουργών για πράξεις ή παραλείψεις που εντάσσονται στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής τους λειτουργίας. Οι εισαγγελείς, όταν δεν ασκούν αρμοδιότητα, δεν υπόκεινται σε αγωγή κακοδικίας.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 99 του Συντάγματος εξειδικεύονται από τον Ν. 693/ 1977 «Περί εκδίκασεως αγωγών κακοδικίας» που εκδόθηκε κατά συνταγματική εξουσιοδότηση (άρθρο 99§1). Ο Ν.693/1977 ρυθμίζει τη συγκρότηση του δικαστηρίου και την άσκηση της αρμοδιότητάς του, προβλέποντας ειδικότερα τις ουσιαστικές και δικονομικές προϋποθέσεις της αγωγής κακοδικίας. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε σε ορισμένες διατάξεις του με τον

N.1366/1983(άρθρα 34-36).

Η σύνθεση του δικαστηρίου ορίζεται στο άρθρο 99§1 και 2 του Συντάγματος:

α) Το δικαστήριο αποτελείται από τον πρόεδρο του ΣΤΕ, ως πρόεδρό του, έναν σύμβουλο της Επικρατείας, έναν αρεοπαγίτη, έναν σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, 2 τακτικούς καθηγητές νομικών μαθημάτων των νομικών σχολών των Πανεπιστημίων της χώρας και δύο δικηγόρους, μέλη του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου των δικηγόρων (άρθρο 99§1 του Συντάγματος και άρθρο 1§1 Ν 693/1977). Το δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας ανήκει επομένως στις περιπτώσεις εκείνες όπου κατά το Σύνταγμα η σύνθεση του δικαστηρίου δεν αποτελείται αποκλειστικά από δικαστικούς λειτουργούς, αλλά και από πρόσωπα που δεν είναι κατ' επάγγελμα δικαστές.

β) Από τα μέλη του δικαστηρίου αυτού εξαιρείται κάθε φορά το μέλος εκείνο που ανήκει στο σώμα ή στον κλάδο της δικαιοσύνης που για ενέργεια ή παράλειψη των λειτουργιών του καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο. Επίσης εφ' όσον η αγωγή κακοδικίας στρέφεται κατά μέλους του ΣΤΕ ή κατά λειτουργών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, δεν προεδρεύει ο πρόεδρος του ΣΤΕ, αλλά ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου(άρθρο 99§2 του Συντάγματος και άρθρο 1§2 Ν.693/1977).

γ) Πλην του Προέδρου, τα μέλη του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας ορίζονται με κλήρωση για ένα έτος. Η κλήρωση διενεργείται από την ολομέλεια του ΣΤΕ σε δημόσια συνεδρίαση, βάσει κατάλό-γων που αποστέλλει προς τον Πρόεδρο του ΣΤΕ ο υπουργός Δικαιοσύνης. Τα ονόματα των κληρωθέντων δημοσιεύονται στο ΦΕΚ με απόφαση του υπουργού Δικαιοσύνης (άρθρο 2 Ν. 693/1977).

δ) Καθήκοντα γραμματέα του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας εκτελεί ο γραμματέας του ΣΤΕ (άρθρο 2§5 Ν. 693/1977)

ε) Το δικαστήριο συνεδριάζει με επταμελή σύνθεση(άρθρ. 3 Ν.693/1977)

στ) Τόπος συνεδριάσεως είναι το κατάστημα του ΣΤΕ (άρθρο 2§6 Ν. 693/1977).

Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας εκδικάζει αγωγές κακοδικίας που στρέφονται κατά δικαστικών λειτουργών για αστική ευθύνη κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Αντικείμενο των αγωγών αυτών είναι η καταψήφιση σε αποζημίωση. Ειδικότερα, ο νόμος ορίζει ότι οι δικαστικοί λειτουργοί ευθύνονται, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους που ανάγονται στη δικαστική τους λειτουργ-γία, μόνο για δόλο, βαρεία αμέλεια ή αρνησιδικία εφ' όσον από αυτά προέκυψε ζημία στον ενάγοντα(άρθρο 6§1 Ν.693/1977) . Ο νόμος ορίζει ότι αρνησιδικία εκ μέρους των δικαστικών λειτουργών υπάρχει τότε μόνον, όταν αυτοί αρνούνται αδικαιολογήτως να από-φανθούν επί αιτήσεων των διαδίκων που έχουν υποβληθεί νομίμως ή παρεκκύουν αδικαιολογήτως την έκδοση απόφασης επί υποθέσεων ώριμων γι' αυτό, υπό οποιαδήποτε πρόφαση και ιδίως υπό την πρόφαση της σιωπής ή της ασάφειας του νόμου (άρθρο 6§2 Ν. 693/1977).

Αγωγή κακοδικίας δε χωρεί: α) κατά των μελών του κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, β) κατά των μελών των δικαστηρίων που κρίνουν το κύρος των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, γ) κατά των δικαστικών λειτουργών που μετέχουν σε συμβούλια τα οποία αποφαινούνται επί θεμάτων υπηρε-σιακής εν γένει κατάστασης δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων και δ) κατά των μελών του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας για τις αποφάσεις που εκδίδει επί αγωγών κακοδικίας (άρθρο 7 Ν. 693/1977) .

Για την έγερση αγωγής κακοδικίας δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια (άρθρο 99§3 Συντ.). Προϋπόθεση του παραδεκτού της αγωγής κακοδικίας είναι ο ζη-μειωθείς να έχει προηγουμένως ασκήσει, κατά της απόφασης από την οποία υπέστη τη ζημία, τα τακτικά ένδικα μέσα που προβλέπει ο νόμος και να έχει εκδοθεί απόφαση επί των ένδικων αυτών μέσων (άρθρ. 6§3 Ν. 693/1977). Η αγωγή κακοδικίας πρέπει να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία 6 μηνών από τότε που ο ενάγων έλαβε γνώση της παράνομης πράξης ή παράλειψης ή, προκειμένου για δικαστική απόφαση, μέσα σε προθεσμία 6 μηνών από τότε που η απόφαση αυτή κατέστη αμετάκλητη (άρθρο 8 Ν. 693/1977) .

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου Αγωγών κακοδικίας δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο (άρθρο 17 Ν. 693/1977).

Οι αποφάσεις του δικαστηρίου που εκδίδονται επί αγωγών κακοδικίας δεν εμποδίζουν την άσκηση πειθαρχικής ή ποινικής δίωξης κατά των εναχθέντων δικαστικών λειτουργών (άρθρο 18§2 Ν.693/1977).

Η απόφαση που εκδίδεται επί αγωγής κακοδικίας δεν θίγει σε καμία περίπτωση την ισχύ της απόφασης ή της πράξης η οποία έδωσε αφορμή στην άσκηση της αγωγής (άρθρο 16§2 Ν. 693/1977).

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ

Η κακοδικία συνιστά ιδιαίτερο αστικό αδίκημα, για το οποίο εφαρμόζονται βοηθητικά οι διατάξεις για την αστική ευθύνη των οργάνων του κράτους και των νομικών προσώπων και οι διατάξεις του ΑΚ για τις αδικοπραξίες. Κυρίως η υποκειμενική και αντικειμενική υπόσταση της ιδιαίτερης αυτής αδικοπραξίας καθορίζονται στο άρθρο 6§2 ΕισΝΚΠολΔ που διατηρείται σε ισχύ Ν. 693/1977 και στο άρθρο 73§4 ΕισΝΚΠολΔ. Οι διατάξεις αυτές καθορίζουν κυρίως τους υποκειμενικούς όρους της ευθύνης από την κακοδικία, ενώ για τον καθορισμό των αντικειμενικών όρων αυτής περιορίζονται στο συνοπτικό όρο «κακοδικία», που προσδιορίζει μόνο την ειδική περίπτωση της αρνησιδικίας (άρθρ.6§2 Ν. 693/1977).

Παράνομη πράξη ή παράλειψη

Για την ύπαρξη κακοδικίας απαιτείται κατ' αρχήν παράνομη άσκηση ή παράλειψη άσκησης των αρμοδιοτήτων των κύριων και επικουρικών δικαστικών οργάνων, τα οποία περιοριστικά αναφέρονται από το Σύνταγμα και το νόμο.

Οι αρμοδιότητες όμως αυτές είναι: του συμβούλου και παρέδρου του Συμβουλίου Επικρατείας, του αρεοπαγίτου, του εφέτου, του πρωτοδίκου, του εισαγγελέως και του αντιεισαγγελέως παρά πρωτοδικαίς, εφέταις και Αρειώ Πάγω, του δικαστού, επιτρόπου και αντιεπιτρόπου διοικητικών δικαστηρίων, του ισόβιου μέλους του του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του ειρηνοδίκου, του δικηγόρου, του συμβολαιογράφου, του διαιτητού, του δικαστικού γραμματέως και του δικαστικού επιμελητού, ως και των μονομελών και πολυμελών πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων, του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η παράνομη άσκηση-ση μόνο εκείνης της αρμοδιότητας, που ανατίθεται με νόμο στα προαναφερθέντα δικαστικά όργανα και η οποία αποτελεί δικαστική λειτουργία ή ανετέθη για την αρωγή αυτής, συνιστά κακοδικία . Η παράνομη άσκηση, επομένως, αρμοδιοτήτων που ανατίθενται περιστασιακά σε δικαστικούς λειτουργούς, όπως π.χ. οι αρμοδιότητες των ειρηνοδικών που προΐστανται τοπικών οργανισμών ή ιδρυμάτων, δεν δημιουργεί ευθύνη από κακοδικία, αλλά σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του κράτους και των οργάνων του για αστική ευθύνη.

Ο νομοθέτης δεν ήταν δυνατόν να προβλέψει και να προκαθορίσει τις περιπτώσεις παράνομης άσκησης των παραπάνω λειτουργημάτων. Αυτό κρίνεται κάθε φορά από τη συγκεκριμένη περίπτωση. Παράνομη όμως είναι και η άσκηση του δικαστικού λειτουργήματος όχι μόνο κάθε φορά που αυτή γίνεται κατά παράβαση αυτών που καθορίζουν την κατά τόπο, καθ' ύλη και κατά λειτουργία αρμοδιότητα και τον τρόπο ενέργειας του δικαστικού οργάνου, αλλά και κάθε φορά που αντίκεινται με οποιοδήποτε τρόπο στο δίκαιο. Άδικη καθίσταται η άσκηση του δικαστικού λειτουργήματος, και κάθε φορά που αντίκειται στις ηθικονομικές αρχές της καλής πίστης και των χρηστών ηθών. Όσον αφορά την άσκηση της δικαστικής εξουσίας και την απονομή της δικαιοσύνης, πρέπει να αναφερθούν ιδιαίτερα οι περιπτώσεις της κατάχρησης της εξουσίας και της κακής εφαρμογής του δικαίου στις υποθέσεις που εκδικάζονται, διότι και οι δύο περιπτώσεις αυτές ματαιώνουν την επίτευξη του σκοπού της δίκης, ο οποίος είναι η πραγμάτωση του δικαίου στη συγκεκριμένη περίπτωση . Κατάχρηση όμως της δικαστικής διακριτικής εξουσίας υφίσταται, κάθε φορά με τη λήψη αποφάσεων που λαμβάνονται με κριτήρια άσχετα ή ξένα με την περίπτωση που εξετάζεται και το δίκαιο που πρέπει να εφαρμοστεί ad hoc. Οι περιπτώσεις αυτές της παράνομης άσκησης του δικαστικού λειτουργήματος είναι δύσκολο να αποδειχθούν όχι όμως σπάνιες αφού συνδέονται με τις ανθρώπινες αδυναμίες (προκαταλήψεις, επηρεασμοί δικαστών). Η κατάχρηση όμως της διακριτικής εξουσίας γενικά, αποτελεί από μόνη της αντικειμενική παρανομία, αν και συνδέεται άμεσα με την υπαιτιότητα. Όσον αφορά την κακή εφαρμογή του δικαίου, κάθε εσφαλμένη εφαρμογή κανόνα δικαίου είναι αντικειμενικά και σύμφωνα με την αυστηρή λογική κρίση άδικη. Ωστόσο όπως άλλωστε συμβαίνει και σε κάθε αδικοπραξία, η υπαιτιότητα είναι εκείνη με την οποία θα καθορισθεί τελικά το σημείο, από το οποίο η άδικη δικαστική πράξη με ευρεία έννοια συνιστά κακοδικία. Αναφορικά με την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος, αυτή καθίσταται παράνομη, κάθε φορά που αντίκειται στους κανόνες δικαίου που καθορίζουν τα καθήκοντα του δικηγόρου ή εκτρέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση από το σκοπό που πρέπει να επιδιώκει σύμφωνα με το δίκαιο. Ιδιαίτερα πρέπει να αναφερθούν εδώ η παράβαση του καθήκοντος της αλήθειας και η κατάχρηση δικονομικού δικαιώματος . Η μοναδική περίπτωση παράνομης άσκησης του δικαστικού λειτουργήματος, την οποία ειδικά προβλέπει ο νόμος, επηρεασμένος από το γαλλικό δίκαιο, είναι η αρνησιδικία. Κατά το άρθρο 6§2 του Ν.693/1977: «Αρνησιδικία εκ μέρους των δικαστικών λειτουργών υπάρχει τότε μόνο, όταν ούτοι αρνούνται αδικαιολογήτως να αποφανθούν επί νομίμως υποβαλλομένων αιτήσεων των διαδίκων ή παρελκύουν αδικαιολογήτως την έκδοση αποφάσεων επί υποθέσεων ωρίμων προς τούτο, υπ' οιαδήποτε πρόσφαση και ιδίως την της σιωπής ή ασαφείας νόμου». Η αρνησιδικία συνίσταται στην απραξία του δικαστικού οργάνου εντός του από τον νόμο τεταγμένου ή κατά το δίκαιο εύλογου χρόνου. Έτσι στην έννοια της

αρνησιδικίας δεν περιλαμβάνεται μόνο η οριστική παράλειψη άσκησης των δικαστικών καθηκόντων, αλλά και η παράνομη αναβολή οφειλόμενης ενέργειας. Παράνομη όμως δεν είναι μόνο η αναβολή ή η καθυστέρηση μιας οφειλόμενης ενέργειας κατά παράβαση κάποιας δικονομικής προθεσμίας, αλλά και για κατάχρηση διακριτικής εξουσίας. Η τελευταία όμως αυτή περίπτωση είναι και η συχνότερη. Γιατί δε θα πρέπει να αναμένει κάποιος να συναντήσει την αρνησιδικία με τα εμφανή χαρακτηριστικά της «άρνησης δικαιοσύνης», αλλά στην άσκηση δικονομικών εξουσιών έντεχνα συγκαλυμμένη. Έτσι καθυστέρηση προσδιορισμού δικασίμου, προσδιορισμού διάσκεψης για λήψη και έκδοση απόφασης, λήψης, έκδοσης και δημοσίευσης απόφασης για ώριμες προς αυτό υποθέσεις, καθαρογραφή δημοσιευθείσης απόφασης και έκδοσης απογράφου ή αντιγράφου αυτής ή έκδοσης αντιγράφου οποιουδήποτε δικογράφου ή απόδοσης από τη δικογραφία αποδεικτικών ή παραστατικών εγγράφων δικαιώματος και γενικά η παρέκλυση της δίκης με οποιοδήποτε τρόπο αποτελούν συνηθισμένες μορφές αρνησιδικίας που καλύπτονται στην καθημερινή δικαστική πρακτική κάτω από το πέπλο της νομιμοφανούς άσκησης της διακριτικής εξουσίας. Ο δικαστής δε μπορεί να αρνηθεί ή να καθυστερήσει την οφειλόμενη δικαστική κρίση του, γιατί η αίτηση παροχής έννομης προστασίας ολοκληρωτικά αβάσιμη ή παράλογη με την πρόφαση της ασάφειας ή σιωπής του νόμου. Απαράδεκτες καθυστερήσεις και έντεχνα καλυμμένες αρνησιδικίες συναντώνται ενίοτε, κάθε φορά που πρέπει να εφαρμοστεί αλλοδαπό δίκαιο, το οποίο ο δικαστής, αν και λόγω του επαγγέλματος οφείλει να ανευρίσκει και να εφαρμόσει, αγνοεί ή παρακάμπτει αυτό. Αρνησιδικία μπορεί να αποτελέσει και η κήρυξη του δικαστηρίου ως αναρμόδιου. Υπό αυτούς τους όρους μπορεί να συνιστά επίσης αρνησιδικία και η μη εφαρμογή του εφαρμοστέου δικαίου. Αρνησι-δικία αποτελεί και η αδικαιολόγητη άρνηση εκ μέρους του δικαστή να δεχθεί αιτήσεις ή ενστάσεις από τον διάδικο ή να ακούσει πραγματικούς ισχυρισμούς αυτού. Το φαινόμενο αυτό συναντάται συχνότερα στις προφορικές διαδικασίες και στις διαδικασίες της απλής «πιθανολόγησας», συνεπικουρείται όμως και υποθάλπεται από την ατελή τήρηση πρακτικών. Στις αμφίβολες αυτές περιπτώσεις το αποφασιστικό κριτήριο για την κρίση, εάν υποκρύπτεται αρνησιδικία, αποτελεί η *culpa in iudicando*.

Δόλος

Για την έννοια του δόλου θα πρέπει κάποιος να ανατρέξει στις διατάξεις για τις αδικοπραξίες. Εκεί περιοριζόμαστε να τονίσουμε ο-ρισμένες μόνο πλευρές, οι οποίες έχουν μεγαλύτερη πρακτική σημα-σία για το δικαστικό έλεγχο της κακοδικίας. Με βάση τις γενικές αρχές, για να υφίσταται δόλος, το δικαστικό όργανο θα πρέπει να είναι σε επίγνωση τόσο της παράνομης πρά-ξης ή παράλειψής του, όσο και της βέβαιης ή ενδεχόμενης επι-λεύσεως του παράνομου αποτελέσματος, χωρίς να είναι απαραίτητη η επίγνωση της ζημίας που προήλθε από το αποτέλεσμα ως τέ-τοια. Επομένως δεν απαιτείται η βούληση να κατευθύνεται στη ζη-μία του προσώπου που ζημιώθηκε, ούτε στις συνέπειες του παρά-νομου αποτελέσματος, αλλά και στις άλλες, εφ' όσον οι συνέπειες ήταν στενά συνδεδεμένες με αυτό που επιδιώκεται. Γι' αυτό π.χ. ο δικαστής δεν είναι απαραίτητο να επιδιώκει με την παράνομη άσκηση των καθηκόντων του τη ζημία του διαδίκου λόγω έχθρας για αυτόν, αλλά αρκεί να επιδιώκει το όφελος του αντιδίκου λόγω φιλίας του με αυτόν. Στη συγκεκριμένη περίπτωση συνηθέστερη εί-ναι η κακοδικία στις δίκες του δημοσίου, όπου η βούληση του δικαστή δεν κατευθύνεται στη ζημία του ιδιώτη, αλλά στην προ-άσπιση του δημοσίου συμφέροντος από φόβο, υπολογισμό, προκα-τάληψη, ή υπέρμετρο ζήλο. Εδώ εντάσσεται επίσης και η κακοδικία σε πολιτικές δίκες για πολιτική ωφέλεια μιας πολιτικής μερίδας, κυ-ρίως της επικρατέστερης. Αλλά και ο σκοπός της νομολογιακής επιβολής της ίδιας άποψης εμπεριέχει στην κακοδικία το στοιχείο του δόλου. Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι στη κακοδικία είναι συνηθισμένη η μορφή του έμμεσου ή πλάγιου δόλου, δηλαδή του δόλου εκείνου, κατά τον οποίο η βούληση αυτού που έχει διαπράξει κακοδικία κατευθύνεται όχι στην παράνομη ζημία στην παράνομη επιβλαβή συνέπεια, αλλά σε άλλο παράνομο αποτέλεσμα που συνδέεται στενά με το πρώτο. Η επίγνωση της παράνομης ενέργειας και του αποτε-λέσματος της είναι πραγματικό και δεν αρκεί ότι όφειλε εξ αιτίας του επαγγέλματός του ο δικαστής να το γνωρίζει. Κατά μια άποψη θεωρείται ότι λόγω των δυσκολιών απόδειξης των ενδόμυχων ψυχικών καταστάσεων, ο δόλος του δικαστή συνάγεται απ' τη γνώση σαφών κανόνων δικαίου και κυρίως αυτών που ανήκουν στην ειδικότητα νόμων ειδικού δικαστηρίου, όπως και των στοιχείων της δικογραφίας.

Ωστόσο δεν απαιτείται να προσδιορίζεται με λεπτομερείς αναφορές περιστατικών που αποκαλύπτουν τη δόλια προαίρεση, αλλά μόνο με τις παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των συνεπειών της ζημίας. Ιδιαίτερα στη διαδικασία του ΔικΑΚ, το δικαστήριο θα πρέπει να εισέρχεται στην ουσιαστική έρευνα του υποκειμενικού αυτού στοιχείου, χωρίς να σταματά στο τυπολογικό στοιχείο της «αοριστίας», εφ' όσον καθορίζονται σαφώς οι ζημιογόνες

παράνομες πράξεις και παραλείψεις .

Βαρεία αμέλεια

Η βαρεία αμέλεια, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του αστικού δικαίου, αποκτά στην άσκηση του υπηρεσιακού και ιδιαίτερα του δικαστικού καθήκοντος, όπου απαιτείται η καταβολή της μέγιστης δυνατής επιμέλειας και προσοχής, ευρύτερο πεδίο από το ιδιωτικό δίκαιο . Για το λόγο αυτό και η νομολογία δεν είναι φτωχή σε περιπτώσεις κακοδικιών λόγω βαρείας αμελείας.

Ο ρωμαϊκός προσδιορισμός της βαρείας αμελείας «ως του μη νοείν ό πάντες νοούσι» δεν θεωρείται πλέον ορθός, πολύ περισσό-τερο για τα δικαστικά όργανα, στα οποία επιβάλλονται από το δίκαιο ειδικά καθήκοντα και ειδικές γνώσεις. Η υποχρέωση του δικαστή να γνωρίζει το δίκαιο που πρέπει να εφαρμοστεί και τα πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία της συγκεκριμένης υπόθεσης καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και το ουσιαστικό κριτήριο προσδιο-ρισμού της βαρείας αμελείας αυτού. Κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων δεν συμβιβάζεται με τους κανόνες της λογικής η εκδοχή ότι από ελαφρά αμέλεια ή χωρίς πταίσμα αγνόησε αυτά στη συγκεκριμένη περίπτωση . Για την άγνοια αυτών δε μπορεί παρά να γίνει αποδεκτός ο δόλος ή η βαρεία αμέλεια. Μόνο για πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία που δεν υπάρχουν στη δικογραφία και που δεν αναφέρονται σε αυτή, η εκτίμηση όμως των οποίων εναπόκειται στη δικαστική πρωτοβουλία, είναι δυνατή κάτω από ορισμένες περιπτώσεις η ελαφρότερη διαβάθμιση του πταίσμα-τος.

Δημιουργείται έτσι το πρόβλημα, εάν και κάτω από ποιες προϋ-ποθέσεις μπορεί να υπάρξει βαρεία αμέλεια, όταν τα πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία είναι ασαφή και δυσεκτίμητα ή ο κανόνας που πρέπει να εφαρμοστεί είναι ασαφής ή αμφισβητούμενης σημασίας. Στις περιπτώσεις αυτές η επιβαλλόμενη επιμέλεια του δικαστή συνί-σταται στη χρησιμοποίηση των γνωστών σ' αυτόν από το επαγγελματά του κανόνων της λογικής και της επιστήμης για την ερμηνεία των κανόνων δικαίου και της ανθρώπινης βούλησης. Από τη χρήση των κανόνων αυτών θα κριθεί, επομένως, ο βαθμός του πταίσματος στις περιπτώσεις λανθασμένης ουσιαστικής κρίσης ή ερμηνείας και εφαρμογής του δικαίου. Η θέση αυτή γίνεται κατά βάση αποδεκτά από την επιστήμη και τη νομολογία, το πνεύμα της υπερβολικής επιεικειας όμως που επικράτησε δεν άφησε να τονισθεί αρκετά το στοιχείο της υποχρέωσης αυτής του δικαστή για την ανεύρεση της ουσιαστικής και νομικής αλήθειας στη βάση των κανόνων της επιστήμης, ούτε να ερευνάται αυτό ικανοποιητικά στις συγκεκριμένες περιπτώσεις κακοδικίας. Χαρακτηριστικά η ασάφεια και η κρατούσα αμφισβήτηση για την έννοια του νόμου αποτέλεσε βασικά πάντοτε λόγο απαλλαγής της ευθύνης από την κακοδικία του δικαστικού οργάνου. Αυτό όμως δεν είναι σωστό, γιατί η οποιαδήποτε ασάφεια στη συγκεκριμένη υπόθεση δεν υφίσταται υπέρ της αναίρεσης του δικαστή και κυρίως υπέρ της αρεστής και αυθαιρέτης λύσης αυτού, αλλά δημιουργεί την υποχρέωση της δύσκολης ανεύρεσης της αλήθειας. Η δυσκολία αυτή αποτελεί το κύριο μέτρο της κατάβλη-θείσας επιμέλειας, η οποία θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται με ευκρίνεια σε μια εμπεριστατωμένη αιτιολογία της δικαστικής κρίσης .

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ

Οι διατάξεις του νόμου δεν περιορίζουν την ελευθερία των πει-θαρχικών οργάνων και των μελών του δικαστηρίου κακοδικίας σχετικά με τον έλεγχο της εύστοχης ερμηνείας του νόμου και της πλήρους και ορθής διαπίστωσης των κρίσιμων πραγματικών γεγο-νόντων που επιχειρούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι δικαστικοί λειτουργοί. Διότι γενικά και χωρίς περιορισμό της ε-λευθερίας ελέγχου του δικαιοδοτικού έργου υπάγουν το άρθρο 91§1, 2 ΚΟργΔικ στις πειθαρχικά κολάσιμες πράξεις τη συμπεριφορά που αντίκειται στις υποχρεώσεις των δικαστικών λειτουργών που απορρέουν από το Σύνταγμα και τις άλλες κείμενες διατάξεις ή θίγει το κύρος της δικαιοσύνης, ενώ το άρθρο 6§1 του Ν. 693/1977 στον έλεγχο για τη διαπίστωση της κακοδικίας τα δικαστικά καθήκοντα που ανάγονται στη δικαστική λειτουργία . Τον περιορισμό της ελευθερίας κατά τον έλεγχο του δικαιοδοτικού έργου χάριν της καλύτερης προστασίας της δικαστικής ανεξαρτησίας ανέλαβε τελικά η νομολογία που αναπτύχθηκε σχετικά με την τιμωρία πειθαρχικών παραπτωμάτων και περιπτώσεων κακοδικίας . Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι πριν καταβληθεί προσπάθεια αποτίμησης των λύσεων που εισηγήθηκε η νομολογία , ότι η λήψη υπόψη αποφάσεων που έχουν εκδοθεί με το παλαιότερο νομικό καθεστώς δεν καθίσταται περιττή. Γιατί και τότε ο νομοθέτης χορηγούσε στα όργανα, τα αρμόδια για την τιμωρία πειθαρχικών παραπτωμάτων και περι-πτώσεων κακοδικίας, ανάλογη ελευθερία κατά τον έλεγχο της ορθής ερμηνείας του νόμου και της πλήρους διαπίστωσης των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, χωρίς να αποκλείει επομένως τον κίνδυνο προσβολής της δικαστικής ανεξαρτησίας για τους ίδιους

λόγους με αυτούς που την απειλούν υπό το σημερινό νομικό καθεστώς . Σχετικά με την πειθαρχική τιμωρία των δικαστικών λειτουργών όριζε το άρθρο 292 του Οργανισμού Δικαστηρίων ότι οι δικαστές, εκτός άλλων περιπτώσεων, τιμωρούνται πειθαρχικά, «όταν διά ραθυμίας, σκνηριαν ή κουφότητα παραμελώσι ή παραβαίνωσι τα καθήκοντα της υπηρεσίας των, ή διά κακοήθους διαγωγής καθίστανται ανάξιοι του αξιώματος αυτών ή της υπηρεσίας των, ή επιδεικνύουν ασυμβίβαστον διαγωγήν ή αναξιοπρεπή συμπεριφοράν προς το αξίωμα αυτών ή την ανατιθεμένην αυτοίς υπηρεσίαν». Επίσης το άρθρο 10 του Ν. 407/1914 απαιτούσε για τη θεμελίωση της αγωγής κακοδικίας την επίκληση περιστατικών από τα οποία αποδεικνύεται ο δόλος ή η ασύγνωστη αμέλεια των δικαστικών λειτουργών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Τόσο το άρθρ.292 του Οργανισμού των Δικαστηρίων όσο και το άρθρ. 10 του ν. 407/1914 χρησίμευαν ως νομικά θεμέλια του ελέγχου της ορθής διατύπωσης του δικανικού συλλογισμού. Κι αυτό γιατί και τα δύο παραπάνω άρθρα αναφέρουν ότι τιμωρούνται οι δικαστές για την παράβαση των καθηκόντων τους. Βασικό καθήκον των δικαστών είναι η ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Περιορισμοί στον τομέα αυτό της ελέγχουσας δραστηριότητας δεν αναφέρονται.

Με βάση ένα νομικό καθεστώς, το οποίο πάντοτε καθιστούσε ως αντικείμενο πειθαρχικού παραπτώματος και ως λόγο θεμελίωσης της ευθύνης από κακοδικία τη μη εύστοχη από ερμηνεία του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου και τη μη ορθή κατάστρωση της ελάσσονας πρότασης του δικανικού συλλογισμού, προσπάθησε η νομολογία να οριοθετήσει τον παραδεκτό έλεγχο επί των δικαστικών λειτουργών από αυτόν που θίγει τη δικαστική ανεξαρτησία.

Έτσι έκρινε η νομολογία κατά την εφαρμογή του άρθρ.292 του Οργανισμού των Δικαστηρίων και του άρθρ.10 του ν. 407/1914 ότι η έκφραση γνώμης από δικαστήρια, έστω και μη ορθής επιστημονικά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογεί την πειθαρχική τιμωρία των δικαστών ή την καταδίκη τους για κακοδικία . Για το σχηματισμό της πεποίθησης σχετικά με τα πραγματικά γεγονότα κρίθηκε ότι ο δικαστής δεν υποχρεούται να ακολουθεί κανόνες κρίσεως παρά μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος .Ο ανεξάρτητος δικαστής διαμορφώνει ανεπηρέαστα τη δικανική του κρίση χωρίς να του επιβάλλονται απόψεις, έστω και έμμεσα, με τη δημιουργία κλίματος φόβου ότι η λήψη αποφάσεων με συγκεκριμένο περιεχόμενο θα σταθεί αφορμή για τον καταλογισμό εις βάρος αυτού που ευθύνεται . Η πειθαρχική τιμωρία του δικαστικού λειτουργού ή η καταδίκη του για κακοδικία δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση που η ερμηνεία του εφαρμοστέου κανόνα είναι λανθασμένη και η κρίση για την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών έρχεται σε φανερή αντίθεση με τους κανόνες της κοινής λογικής και της πείρας .

Χαρακτηριστικά παραδείγματα λανθασμένης ερμηνείας του νόμου από τα δικαστήρια αποτελούν τα παρακάτω: Επιβολή στον κατηγορούμενο της προβλεπόμενης από το νόμο ποινής, χωρίς να εξετασθεί αν η πράξη πληρώνει όλα «τα ουσιώδη στοιχεία του αδικήματος» που απαιτεί ο νόμος . Παράβλεψη του γεγονότος ότι οι έννοιες «Της δόλιας προαιρέσεως και της αμελείας» είναι αντιφατικές και συνεπώς δε μπορεί να γίνει δεκτό ότι ένα πλημμέλημα έχει διαπραχθεί συγχρόνως από αμέλεια και δόλια προαίρεση . Επιβολή ποινής στον κατηγορούμενο χωρίς την κήρυξη του ως ενόχου στο διατακτικό της απόφασης κατά παράβαση του άρθρ. 81 του Ποινικού Νόμου . Παράλειψη του δικαστηρίου να επιβάλει τον επαχθέντα όρκο, παρά το γεγονός ότι δέχθηκε ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρ. 351 της Πολιτικής Δικονομίας . Παρά-λειψη της κήρυξης της δικονομικής ακυρότητας που απαγγέλει ρητά το άρθρ. 312 της Πολιτικής Δικονομίας για την περίπτωση της μη τήρησής του . Η αποδοχή από το δικαστήριο της αλήθειας των πραγματικών ισχυρισμών των διαδίκων μετά από εκτίμηση ορισμένων μόνο αποδεικτικών μέσων και παντελή παράλειψη εκτίμησης άλλων αποτελεί παράδειγμα σχετικά με την έκφραση κρίσης ως προς την αλήθεια ορισμένων πραγματικών ισχυρισμών, οποία αντιφάσκει φανερά με την πραγματική αλήθεια .

Επίσης το ειδικό δικαστήριο αγωγών κακοδικίας δέχτηκε ότι η έλλειψη ρητής διάταξης στο Σύνταγμα του 1911 που να υποχρεώνει τους δικαστές να ελέγχουν τη συνταγματικότητα των νόμων, επιτρέ-πει σ' αυτό να αποφανθεί ότι δεν πρέπει να θεωρηθούν ως κακοδικήσαντες οι δικαστές που δεν εξέτασαν τη συνταγματικότητα του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, «διότι παρά το γεγονός ότι η κρατήσασα γνώμη είναι κεκρηυγμένη υπέρ του δικαιώματος των δικαστηρίων προς έλεγχο της αντισυνταγματικότητας των νόμων, ουχ' ήττον εδιδάχθη και αντίθετος περί τούτου γνώμη» .Ακόμη την εποχή της έκδοσης της απόφασης που έδωσε αφορμή για την ένα-γωγή των δικαστών για κακοδικία γίνεται δεκτό από τα ελληνικά δικαστήρια ότι είναι αρμόδια να εξετάσουν τη συνταγματικότητα του νόμου πριν την εφαρμογή του. Τέλος το ίδιο δικαστήριο με μεταγενέστερη απόφασή του δέχθηκε ότι η επιχειρούμενη εξειδίκευση του γράμματος του νόμου μόνη της δε μπορεί να δικαιολογήσει δίωξη κατά του δικαστικού λειτουργού για κακοδικία, όταν η διάταξη περιέχει αόριστες έννοιες, όπως κατεξοχήν η διάταξη του άρθρ.281 ΑΚ, γιατί όσον αφορά τα

κριτήρια για την υπαγωγή της συγκεκριμένης περίπτωσης στο άρθρ. 281 ΑΚ, «δεν δύναται κατ' ανάγκην να κρατή ομοφωνία, ούτε είναι δυνατή η διαμόρφωσις παγίων δεσμευτικών δι' αυτόν κανόνων» .

Γίνεται αντιληπτό, λοιπόν, ότι για να δεχθεί η νομολογία περίπτωση παράβασης του καθήκοντος των δικαστικών λειτουργών που συνίσταται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης, αρκείται και περιορίζεται στη διαπίστωση ότι ο κρινόμενος δικαστικός λειτουργός υπέπεσε σε προφανές σφάλμα κατά την ερμηνεία του νόμου ή την ορθή διαπίστωση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.

Η ύπαρξη προφανούς σφάλματος στην ερμηνεία του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου και στη διαπίστωση της ορθότητας των πραγματικών ισχυρισμών χρησιμεύει για τη συναγωγή συμπεράσματος σχετικά με τη συνδρομή του πταίσματος στο πρόσωπο του κρινόμενου δικαστικού λειτουργού, απαραίτητης προϋπόθεσης για την επιβολή πειθαρχικής ποινής ή την καταδίκη για κακοδικία. Επομένως η συνδρομή του πταίσματος δεν αποτελεί αντικείμενο αυτοτελούς έρευνας, αλλά συμπεραίνεται έμμεσα από τη διαπίστωση του προφανούς σφάλματος κατά τη σύνταξη του δικανικού συλλογισμού.

Έτσι η νομολογία αποσκοπεί να εισαγάγει ένα ενιαίο και σχετικά ασφαλές κριτήριο για τη διαπίστωση του πταίσματος, αποφεύγοντας εξειδικεύσεις της αόριστης έννοιας, στις οποίες η επιρροή του ιδιοσυγκρασιακού παράγοντα θα ήταν εντονότερη. Αντίθετα τα εκάστοτε νομικά καθεστώτα που ίσχυσαν προέβλεψαν και προβλέπουν γενικά την πειθαρχική τιμωρία του δικαστή ή την καταδίκη του για κακοδικία σε περίπτωση παράβασης των καθηκόντων του, χωρίς να περιορίζουν την παράβαση των καθηκόντων στην περίπτωση του προφανούς σφάλματος κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου . Επίσης με καμία διάταξη δεν περιορίσθηκαν τα δικαστήρια να συναγάγουν έμμεσα το πταίσμα από περιπτώσεις προφανούς σφάλματος. Η νομολογία σχετικά με την κρίση πειθαρχικών παραπτωμάτων και τη διαπίστωση περιπτώσεων κακοδικίας αντιλαμβάνεται τους κινδύνους για τη δικαστική ανεξαρτησία που περικλείει ο απεριόριστος έλεγχος των δικαστικών λειτουργών και περιορίζει τα όρια της ελέγχουσας δραστηριότητας, όταν αυτή έχει αντικείμενο την ορθή ερμηνεία του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου και την πλήρη και ορθή διαπίστωση της αλήθειας των πραγματικών περιστατικών. Έτσι ο ανεξάρτητος δικαστής αφήνεται να διαμορφώσει ανεπηρέαστα τη δικανική κρίση του, χωρίς να φοβάται ότι το περιεχόμενο των αποφάσεών του θα σταθεί αφορμή να του καταλογισθούν ευθύνες που θα συνεπάγονται δυσμενείς επιπτώσεις στην υπηρεσιακή του εξέλιξη. Ενώ ο έλεγχος επιδιώκεται να περιορισθεί σε εκείνες τις περιπτώσεις στις οποίες η ορθότητα των πορισμάτων του δεν είναι δυνατό να αμφισβητηθεί. Αυτό συμβαίνει κατά τη νομολογία όταν ο κρινόμενος δικαστικός λειτουργός έχει υποπέσει σε προφανές σφάλμα σχετικά με την ερμηνεία του νόμου ή την πλήρη και ορθή διαπίστωση της αλήθειας των πραγματικών περιστατικών. Με τον περιορισμό του ελέγχου στις παραπάνω περιπτώσεις περιορίζεται συγχρόνως η ελευθερία των οργάνων ελέγχου σχετικά με την αξιολόγηση του δικαιοδοτικού έργου των κρινόμενων. Αυτό έχει ως συνέπεια τον περιορισμό της σημασίας των προσωπικών αντιλήψεων κατά την εκτίμηση της ορθής ερμηνείας του νόμου και της πλήρους και ορθής διαπίστωσης της αλήθειας των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών χάριν της καλύτερης προστασίας της δικαστικής ανεξαρτησίας.

Προσπαθώντας η νομολογία να επιτύχει μια ισόρροπη ικανοποίηση των συγκρουόμενων θεμελιωδών αρχών που διέπουν το κάθε-στώ της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών, δη-λαδή της δικαστικής ανεξαρτησίας και του ελέγχου των δικαστικών λειτουργών με τη μορφή της πειθαρχικής δίωξης ή της αγωγής κακοδικίας, κατέληξε στον περιορισμό της δραστηριότητας που ελέγχεται στις περιπτώσεις του προφανούς σφάλματος κατά την κατάστρωση του δικανικού συλλογισμού. Βέβαια, δεν καθιερώνεται νομοθετικά απαλλαγή του δικαστή από κάθε ευθύνη κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου μόνο για τον λόγο της μη χρη-σιμοποίησης από το νομοθέτη σαφούς διατύπωσης που να επιτρέπει την περίπου μηχανική υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον κανόνα δικαίου, αλλά αντίθετα δημιουργείται υποχρέωση «της διά βασάνου ανευρέσεως της αλήθειας» . Και στις περιπτώσεις της εφαρμογής διατάξεων με ελαστική διατύπωση δεν αποκλείεται η παράνομη άσκηση του δικαστικού λειτουργήματος .

Ισόρροπη ικανοποίηση των παραπάνω θεμελιωδών αρχών σημαίνει ότι καμία δεν θα ικανοποιηθεί στον απόλυτο βαθμό της. Γι' αυτό περιορίζονται από τη νομολογία η δραστηριότητα που ελέγχεται στις περιπτώσεις των προφανών σφαλμάτων κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου, ο κίνδυνος για τη δικαστική ανεξαρτησία σε εκείνες τις περιπτώσεις, στις οποίες η κρίση περί αδιαμφισβήτητου σφάλματος και συνεπώς η αξιολόγηση της συμπεριφοράς των δικαστικών λειτουργών, γίνεται με βάση τα υποκειμενικά κριτήρια των οργάνων που ασκούν τον έλεγχο.

Αξιοσημείωτο είναι, τέλος, ότι ο δικαστής δεν τηρεί το καθήκον του να μην επιχειρεί υπαίτια και καταλογιστή πράξη η οποία αντι-τίθεται στις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το

Σύνταγμα και τις κείμενες διατάξεις σύμφωνα με το άρθρ. 91§ 1 ΚΟργΔικ, όταν διαφωνεί ευθέως με τις επιλογές του νομοθέτη από λόγους που ανάγονται στις πεποιθήσεις του και αρνείται να εφαρμόσει τις επιταγές του, παραβαίνοντας το άρθρ. 87§2 του Συντάγματος. Στην περίπτωση αυτή ο δικαστής παύει να υπόκειται στο νόμο, όπως έχει καθήκον, διαπράττει πειθαρχικό αδίκημα και υπέχει αστική ευθύνη κατά το άρθρ.6§1 του ν. 693/1977, εφόσον προέκυψε ζημία στους διαδίκους .

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Αριθμός 1/1999
Ο Πρόεδρος
Του Ειδικού Δικαστηρίου Εκδικάσεως
Αγωγών Κακοδικίας
(κατά το άρθρο 99 του Συντάγματος)

Στις 11 Μαρτίου 1999, ημέρα Πέμπτη, ώρα 12ην μεσημβρινή, στο γραφείο του, δημόσια:

Ε ξ έ τ α σ ε την υπ' αριθ. 24/10.11.1998 αίτηση των:

α) Νικολάου Παν. Καταγά και β) Καλομοίρας χήρας Θεοδ. Αρίφη, κατοίκων Νεάπολης Λακωνίας, με την οποία οι αιτούντες ζητούν χορήγηση του ευεργετήματος πενίας για την αγωγή κακοδικίας υπ' αριθ. 15/3.7.1998, την οποία οι ίδιοι έχουν ασκήσει κατά των :
α) Ευπραξίας Μπαϊράμογλου, β) Σταύρου Νάνου και γ) Παρασκευής Ψυχογιού.
Α κ ο υ σ ε τον πληρεξούσιο δικηγόρο των αιτούντων Βασίλειο Φουντούκο, ο οποίος υποστήριξε και προφορικά το αίτημά τους.

Έ λ α β ε υ π' ό ψ η το υπ' αριθ. πρωτ. 2/15.2.1999 σημείωμα των αιτούντων, με το οποίο αναφέρονται στα έγγραφα που προσκομίζουν για την απόδειξη των ισχυρισμών τους.

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, οι διατάξεις των άρθρων 194-204 του Κ.Πολ.Δ περί ευεργετήματος πενίας εφαρμόζονται και επί αγωγής κακοδικίας, σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 693/1977(Α 262).

2. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 196 παρ. 3 του Κ.Πολ.Δ., στην αίτηση για χορήγηση του ευεργετήματος πενίας επισυνάπτεται: α) πιστοποιητικό του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας όπου είναι η κατοικία ή η μόνιμη διαμονή του αιτούντος, το οποίο βεβαιώνει την επαγγελματι-κή, οικονομική και οικογενειακή κατάστασή του και β) πιστοποιητικό του οικονομικού εφόρου της κατοικίας ή της διαμονής του αιτούντος, το οποίο βεβαιώνει αν ο αιτών υπέβαλε την τελευταία τριετία δήλωση φόρου εισοδήματος ή οποιουδήποτε άλλου άμεσου φόρου, καθώς και την εξακρί-βωσή της ύστερα από έλεγχο. Στα πιστοποιητικά αυτά βασίζεται απαραίτητα η κρίση περί της συνδρομής της ουσιαστικής προϋπόθεσης του άρθρου 194 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. για τη χορήγηση του ευεργετήματος πενίας, δηλαδή η κρίση περί της αδυναμίας του αιτούντος να καταβάλει τα έξοδα της δίκης χωρίς να περιορισθούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή του ίδιου και της οικογένειάς του.

3. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση δεν προσκομίσθηκε το πιστοποιητικό του οικονομικού εφόρου, για το οποίο γίνεται λόγος στην προηγούμενη σκέψη, μολονότι οι αιτούντες με την υπ' αριθ. πρωτ. 36/11.12.1998 αίτησή τους εξήτησαν και έλαβαν προθεσμία μέχρι 15.2.1999 για να το προσκομίσουν. Αντί του πιστοποιητικού αυτού οι αιτούντες προσκόμισαν εκκαθαριστικά σημειώματα των οικονομικών ετών οικονομι-κών ετών 1996, 1997, και 1998, από τα οποία προκύπτει απλώς ότι οι ίδιοι υπέβαλαν δηλώσεις φορολογίας εισοδή-ματος. Τα εκκαθαριστικά αυτά σημειώματα δεν μπορούν, όμως, να αναπληρώσουν την έλλειψη του πιστοποιητικού του οικονομικού εφόρου, διότι με βάση αυτά δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί αν διενεργήθηκε έλεγχος επί των δηλώσεων των αιτούντων, ούτε αν οι ίδιοι υπέβαλαν δήλωση άλλου ά-μεσου φόρου εκτός του εισοδήματος.

4. Επειδή, συνεπώς, οι αιτούντες δεν απέδειξαν, με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 196 παρ. 3 του Κ.Πολ.Δ. μέσα, ότι αδυνατούν να καταβάλουν τα έξοδα της δίκης επί της αγωγής κακοδικίας, την οποία οι ίδιοι έχουν ασκήσει κατά των : α) Ευπραξίας Μπαϊράμογλου, β) Σταύρου Νάνου και γ) Παρασκευής Ψυχογιού, χωρίς να περιορισθούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή των ιδίων και των οικογενειών τους.

Διά ταύτα
Απορρίπτει την αίτηση.

Εκδόθηκε και δημοσιεύθηκε στις 15 Μαρτίου 1999.

Ο Πρόεδρος
του Ειδικού Δικαστηρίου Εκδικάσεως
Αγωγών Κακοδικίας

Βασ. Μποτόπουλος
Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας

Αριθμός 7/1999

Το κατά το άρθρο 99 του Συντάγματος και το Ν. 693/1977 Ειδικό Δικαστήριο προς εκδίκαση αγωγών κακοδικίας.

Αποτελούμενο από τους Σ.Μαθθία, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Πρόεδρο, Α. Ντόβα, Αρεοπαγίτη, Φ. Μπολόφη, Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Κων. Κρεμαλή, Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τακτικά μέλη, Αν. Αντάπαση, Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανα-πληρωματικό μέλος, κωλυομένου του τακτικού Ι. Ανδρουλιδάκη, Καθηγήτριας του ιδίου Πανεπιστημίου, Γ. Τασσόπουλος, Εμμ. Κοκ-ινάκης, δικηγόροι, τακτικά μέλη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του Συμβουλίου της Επικρατείας την 11η Μαΐου 1999, ημέρα Τρίτη και ώρα 6.00 μ.μ., με γραμματέα την Δημ. Αγορίτσα, Προϊσταμένη της Γραμματείας της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε αναπλήρωση του Μιχ. Καλαντζή, Προϊσταμένου της Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που είχε κώλυμα, για να δικάσει την από 22.12.1998 αγωγή κακοδικίας, που κατατέθηκε στην Γραμματεία του Ειδικού Δικαστηρίου την 23.12.1998, με αύξοντα αριθμό πρωτοκόλλου 38.

Τ ο υ Νικολάου Σπυριδωνος Μακρή, κατοίκου Πατρών, οδός Σωτηριάδου αριθ. 34, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Φ. Λεπίδα (Α.Μ. 582 Πατρών), που τον διόρισε το ακροατήριο, Κ α τ ά τ ω ν: 1. Σωτηρίου Γιάγκα, Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, 2. Γεωργίου Σταυρόπουλου, 3. Δημητρίου Μπριόλα, Συμβούλων της Επικρατείας, 4. Αικατερίνης Σακελλαροπούλου και 5. Γεωργίου Τσιμέκα, Παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, κα-τοίκων Αθηνών, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Το Δικαστήριο άκουσε τον Εισηγητή Αρ. Ντόβα, Αρεοπαγίτη, ο οποίος διάβασε και ανέπτυξε την εισήγησή του.

Ακολουθως ο πληρεξούσιος δικηγόρος του ενάγοντος δήλωσε ότι α) παραιτείται από το δικόγραφο της αγωγής για τον 1, 4, 5 των εναγομένων και β) ότι περιορίζει το αίτημα της αγωγής στα 20.000.000 δρχ. και στη συνέχεια ζήτησε την παραδοχή της υπό κρίση αγωγής.

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α
Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, η υπό κρίση αγωγή κακοδικίας, για την οποία κατά-βλήθηκαν τα νόμιμα τέλη χαρτοσήμου (0454998/23-12-98 διπλότυπο εισπράξεως), το παράβολο (σειρά 1542431 εντύπου) και το ανάλογο τέλος δικαστικού ενσήμου (8486015/1999 δπλ. εισπρ. 111943/1999 γραμ. εισπράξεως Τ.Ν. και 0044017/1999 γραμ. εισπ. Ταμ. Πρ. Δικ. Αθ.), ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, εφόσον κατατέθηκε (23-12-1998) μέσα στο εξάμηνο από τη δημοσίευση (25-6-1998) της φερομένης ως εσφαλμένης και ζημιογόνου 2667/1998 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επομένως πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, οι δε εναγόμενοι δεύτερος και τρίτος, που δεν εμφανίστηκαν κατά την εκφώνηση της υπόθεσης, αν και όπως προκύπτει από τις σχετικές εκθέσεις επιδόσεως (4868 Β και 4865 Β/24-12-1998 του δικαστικού Επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών Ιωάννου Παπανδρέου) κλητεύθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα, πρέπει να δικασθούν σαν να ήταν παρόντες (άρθρ.14 παρ. 4 ν.693/1977).

2. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν.693/1977 «Περί εκδικάσεως αγωγών κακοδικίας»: «Οι δικαστικοί λειτουργοί ευθύνονται κατά την άσκηση των αναγομένων εις την δικαστικήν λειτουργίαν καθηκόντων των, μόνον ένεκα δόλου, βαρείας αμελείας ή

αρνησιδικίας εφόσον εκ τούτων προέκυψε ζημία εκ του ενάγοντα». Βαρεία αμέλεια κατά την έννοια της διάταξης αυτής νοείται η ιδιαίτερα μεγάλη και ασυνήθως σοβαρή παράλειψη της προσήκουσας επιμέλειας, με μέτρο το υπαγορευόμενο από την κοινή πείρα και σύνεση, ενόψει και των περιστάσεων που συντρέχουν κάθε φορά. Για την ύπαρξη δε βαριάς αμέλειας σε περίπτωση εσφαλμένης εφαρμογής ή ερμηνείας κανόνα δικαίου πρέπει να πρόκειται για ακραία περίπτωση, κατά την οποία η ερμηνευτική εκδοχή που έγινε δεκτή ή η γενόμενη εφαρμογή βρίσκεται σε έκδηλη αντίθεση προς το ρητό γράμμα αυτού ή προς τη σαφή και ανεπίδεκτη αμφιβολίας πραγματική έννοιά του και τη συγκλίνουσα γνώμη της θεωρίας και νομολογίας, ώστε η αντίθετη να μη δύνανται να θεωρηθεί αντικειμενικά υποστηρίξιμη. Εξάλλου ως υποκαταστά εζημία νοείται όχι μόνο η περιουσιακή, αλλά και εκείνη που υπέστη ο ενάγων λόγω ηθικής βλάβης, η οποία υπήρξε απόρροια της παραλείψεως των εναγομένων.

3. Επειδή, με την υπό κρίση αγωγή ο ενάγων εκθέτει ότι οι σε αυτή κατονομαζόμενοι καθηγητές του τμήματος Ιατρικής της σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών άσκησαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την από 15-11-1994 αίτησή τους περί ακυρώσεως της υπ' αριθμ. ΔΥ 139/17450/1994 (ΦΕΚ 104 τ. ΝΠΔΔ της 20.9.1994) αποφάσεως του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με την οποία αυτός (ενάγων) μετατέθηκε από τη θέση του Δ/ντη Νευρολο-γίας του Ν.Γ.Ν.ΚΥ Φιλιατών, όπου υπηρετούσε, σε ομοιόβαθ-μη θέση προς τούτο δημιουργούμενη, στο Περιφερειακό Πα-νεπιστήμιο Γενικό Νοσοκομείο Πατρών, για τους στο δικό-γραφο της αιτήσεως αναφερομένους λόγους. Ότι ο ίδιος άσκησε την 14-2-1996 νόμιμη παρέμβαση ενώπιον του ανωτέρω δικαστηρίου υπέρ του κύρους της άνω υπουργικής αποφάσεως αιτούμενος την απόρριψη της αιτήσεως. Ότι την 11-3-1996 εκδικάστηκαν ενώπιον του δικαστηρίου αυτού τόσο η άνω αίτηση, όσο και η προαναφερθείσα παρέμβασή του και τούτο εξέδωκε την 1107/96 απόφασή του, με την οποία έκανε δεκτή την ως άνω παρέμβασή του και απέρριψε ως απαράδεκτη την αίτηση λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος προς άσκησή της εκ μέρους των αιτούντων. Ότι κατά της τελευταίας αποφάσεως οι αιτούντες άσκησαν την από 16-12-1996 έφεσή τους ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, για τους σε αυτή αναφερομένους λόγους, η οποία εκδικάστηκε την 8-1-1998 με σύνθεση τους εναγομέ-νους, εκ των οποίων ο 1ος Πρόεδρος του Γ Τμήματος, ο 2ος και 3ος σύμβουλοι της Επικρατείας και η 4η και 5ος Πάρεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας που εξέδωσαν την 2677/2998 απόφασή τους (δημ. 26-6-1998). Ότι με αυτήν έγινε δεκτή η έφεση των αιτούντων, εξαφανίστηκε η άνω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και έγινε δεκτή η αίτηση ακυρώσεως των εκκαλούντων-αιτούντων για τους στο σκεπτικό της αναφερομένους λόγους με επακόλουθο να ακυρωθεί η προαναφερθείσα (Δ13α /17450/22.9.1994) απόφαση του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλί-σεων. Ότι οι κρίσεις του δικαστηρίου επί των κρίσιμων θεμάτων της άνω αιτήσεως ακυρώσεως είναι εσφαλμένες και είναι αποτέλεσμα τουλάχιστον βαρύτατης αμέλειας των εναγομένων δικαστών και ότι ειδικότερα : 1) είναι εσφαλμένη η κρίση που εξέφεραν χωρίς ειδική αιτιολόγηση περί του ότι οι αιτούντες είχαν έννομο συμφέρον και εντεύθεν νομι-μοποιούνταν να προσβάλλουν με αίτηση ακυρώσεως την ανωτέρω περί μετάθεσής του υπουργική απόφαση, εκτιμήσαν-τες εσφαλμένα για τους σε αυτή αναφερομένους λόγους τα πραγματικά περιστατικά που απαρτίζουν την έννοια του εννόμου συμφέροντος, 2) αγνόησαν, διαστρέβλωσαν και εσφαλμένα εφάρμοσαν το λεκτικώς και νοηματικώς σαφές περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 39 του ν. 2072/1992 επί του θέματος της νομιμότητας της επίμαχης μετάθεσής του για τους σε αυτή αναφερομένους λόγους, 3) έκριναν τελείως αντίθετα με το νόμο ότι η εκπαιδευτική άδεια, την οποία έλαβε από 17-5-1993 μέχρι 17-5-1994 για το Π.Π.Γ.Ν. Πατρών, διακόπτει κατά κάποιο τρόπο την απαιτούμενη από το νόμο «συνεχή υπηρεσία», παρόλο που ο νόμος δεν ομιλεί για συνεχή υπηρεσία, αλλά για κατοχή του βαθμού επί «τέσσερα συνεχή έτη» και με κάθε περίπτωση η συνεχής υπηρεσία δεν διακόπτεται από εκπαιδευτική άδεια για τον εκτιθέμενο σε αυτή λόγω και 4) εσφαλμένα δεν απέρριψαν την αίτηση ακυρώσεως (που με έφεση είχε αχθεί προς κρίση ενώπιόν τους) προσεχόντως και κυρίως ως αόριστη ως προς την επίκληση του εννόμου συμφέροντος, δεδομένου ότι οι αιτούντες δεν ανέφεραν απολύτως τίποτε σε αυτή προς στοιχειοθέτησή του, και ότι εξαιτίας των εσφαλμένων αυτών κρίσεων, που προήλθαν από βαρύτατη αμέλεια των εναγομένων, αυτός (ενάγων) υπέστη ζημία, την οποία δεν μπορούσε να αποφύγει κατά νόμιμο τρόπο, συνιστάμενη στη μείωση της ηθικής, επαγγελματικής, επιστημονικής, οικογενειακής και κοινωνικής του υπόστασης για τους σε αυτή λεπτομερώς αναφερομένους λόγους. Ζήτησε δε με αυτή να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι προς αποκατά-σταση της ηθικής βλάβης να του καταβάλλουν εις ολόκληρο (επικουρικά διαιρέτως) ο καθένας το ποσό των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) δραχμών νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρι εξοφλήσεως, όπως με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου του ενάγοντος στο ακροατήριο, που καταχωρίστηκε στα πρακτικά, παραιτήθηκε κατά το μέρος που απευθύνεται κατά του πρώτου εναγομένου (ήδη

αποβιώσαντος) και κατά της τετάρτης και πέμπτου των εναγομένων, παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, που μετείχαν στη σύνθεση του δικαστηρίου με κατά νόμο (άρθρ. 3 παρ. 2 του Π.Δ. 18/1989) ψήφο συμβουλευτική, πρέπει να θεωρηθεί πως δεν ασκήθηκε κατ' αυτών κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 294,295 παρ. 1 και 297 ΚΠολΔ, είναι νόμιμη στηριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 693/1977 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 914,926 και 932 Α.Κ. και πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσία. Κατά το άρθρο 47 παρ.1 του Π.Δ. 18/1989 «Αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο, τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων έννομα συμφέροντα, έστω και μη χρηματικά προσβάλλονται από αυτόν». Επομένως από τη διάταξη αυτή το έννομο συμφέρον προβλέπεται ως προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ακυρώσεως. Υπάρχει δε αυτό, όταν συντρέχουν δύο όροι, δηλ. βλάβη, υλική ή ηθική, και ιδιαίτερος δεσμός του αιτούντος με την προσβαλλομένη πράξη. Εξυπακούεται ότι για την ύπαρξη αυτού δεν αρκεί το κοινό ενδιαφέρον κάθε πολίτη για τα γενικότερα θέματα της χώρας και την τήρηση από τη διοίκηση της αρχής της νομιμότητας (Ολ. ΣΤΕ 4037/79) ή για την τήρηση του νόμου κατά την έκδοση των διοικητικών πράξεων (Ολ. ΣΤΕ 2638/80, 3608/80, 602/87) ή άσκηση της διοικητικής εξουσίας (Ολ. ΣΤΕ 2855/85, 2856/85, 271/86), αλλά απαιτείται επιπλέον η ύπαρξη ενός ιδιαίτερου δεσμού ή συνδέσμου του αιτούντος προσώπου ή φορέα συλλογικής δραστηριότητας με την προσβαλλομένη πράξη (Ολ. ΣΤΕ 4037/79, ΣΤΕ 2211/82, 3591/87,3643/87) ή ενός αυξημένου ενδιαφέροντος (Ολ. ΣΤΕ 3608/80, 3638/80) διακεκριμένου από το γενικό ενδιαφέρον κάθε νομικού ή φυσικού προσώπου για το κύρος ή την καθ' ορισμένο τρόπο ερμηνεία των νόμων (Ολ. ΣΤΕ 2792/84). Απαιτείται δηλ. ένα συμφέρον (ωφέλεια ή χρησιμότητα) που να απορρέει από μια ειδικώς καθορισμένη νομική κατάσταση του αιτούντος απέναντι στη διοικητική πράξη ή από μία ιδιαίτερη ιδιότητα, λόγω της οποίας συνδέεται με την προσβαλλομένη πράξη (ΣΤΕ 2638, 2639, 2640, 2642/85 Γλ. Σιούτη «το έννομο συμφέρον στην αίτηση ακυρώσεως» σελ. 50-53). Ο δε αιτών οφείλει να επικαλείται ποιες αλλαγές επέρχονται εις βάρος του από την πράξη ή την παράλειψη και να προσδιορίζει ποια ειδικότερη βλάβη υφίσταται από τη ρύθμιση, της οποίας επιδιώκει την ακύρωση (Ολ. ΣΤΕ 3237/95, 3128/88, 4636/84). Όταν όμως οι αιτούντες είναι τρίτοι ως προς την προσβαλλομένη πράξη δεν αρκεί να επικαλούνται τη βλάβη, την οποία υφίστανται, αλλά να αποδεικνύουν και τον ιδιαίτερο δεσμό, ο οποίος τους συνδέει με τις βλαπτικές γι' αυτούς έννομες συνέπειες της πράξεως ώστε να διαφοροποιούνται από το σύνολο των υπολοίπων διοικουμένων και να ανήκουν σε ένα συγκεκριμένο κύκλο συμφερόντων που τους εξατομικεύει (Ολ. ΣΤΕ 2805, 2806, 2808/84, ΣΤΕ 2792/84, 687,689,4068/84, Γλ. Σιούτη, σελ. 58, 86). Περαιτέρω γίνεται δεκτό ότι όσον αφορά διορισμό ή προαγωγή τρίτου σε ανώτερη ή ανώτατη θέση ορισμένου κλάδου έχουν ηθικό έννομο συμφέρον να προσβάλουν τη σχετική πράξη οι ανώτατοι υπάλληλοι του ίδιου κλάδου, που δεν έχουν αποχωρήσει από την υπηρεσία, ως έχοντες εύλογο ενδιαφέρον για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας, στην οποία ανήκουν, χωρίς να συντρέχει περαιτέρω ατομική βλάβη τους (ΣΤΕ 5038, 5041/97, 1914/86, 393/75 και 557/61). Στην προκειμένη περίπτωση το Συμβούλιο της Επικρατείας (συντιθέμενο από τους τρεις πρώτους εναγομένους), όπως προκύπτει από την 2677/1998 απόφασή του, διέλαβε σε αυτή τα εξής : « Στο άρθρο 6 της υπ' αριθμ. Α3β/οικ/18031/1987 αποφάσεως του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων «Οργανισμός του Περιφερειακού Γενικού Νοσο-κομείου Πατρών» (Β 767) ορίζεται ότι: «Η Ιατρική Υπηρεσία αποτελείται από κλινικά και εργαστηριακά τμήματα και μονάδες Ε.Σ.Υ. και διαρθρώνεται στους τομείς : Παθολογικό, Χειρουργικό, Ψυχιατρικό, Εργαστηριακό και Κοινωνικής Ιατρικής. 2. Στο πρώτο στάδιο ανάπτυξης του νοσοκομείου σε κάθε τομέα λειτουργούν οι πανεπιστημιακές κλινικές, εργα-στήρια και μονάδες που εγκαθίστανται σ' αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 1397/83.....». Περαιτέρω, στο άρθρο 10 της ίδιας αποφάσεως, που αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 της υπ' αριθμ. Α3α/2603/1991 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Υγείας, Πρό-νοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Β, 584), ορίζεται ότι : « Η Ιατρική Υπηρεσία στελεχώνεται : α) Από πανεπιστημιακούς γιατρούς του Ιατρικού τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών που υπηρετούν στις πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και μονάδες που εγκαθίστανται και λειτουργούν στους τομείς της Ιατρικής υπηρεσίας του νοσοκομείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 1397/1983. β) Από γιατρούς που διορίζονται σε θέσεις κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. που συνιστώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1397/83, στον κλάδο γιατρών Ε.Σ.Υ. του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και κατανέμονται στο νοσοκομείο αυτό. γ) Από ειδικευμένους γιατρούς που τοποθε-τούνται για ειδίκευση στο νοσοκομείο αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά. δ) Από άλλους επιστήμο-νες που προσφέρουν συναφείς υπηρεσίες με το έργο της Ιατρικής υπηρεσίας των παρακάτω κατά κατηγορία κλάδων... ε)..... «Εξάλλου, στο άρθρο μόνο της υπ' αριθμ. Α3β/οικ. 10638/1988 αποφάσεως του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και

Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Β,515) ορίζεται ότι : «Εγκαθίστανται και λειτουργούν σε πρώτη φάση στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Πάτρας οι παρακάτω Πανεπιστημιακές Κλινικές, εργαστήρια και ειδικές μονάδες του τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας και Πανεπιστημίου Πατρών : Α' Στον παθολογικό τομέα : 1. Κλινική Παθολογίας... 2. Κλινική Νευρολογίας στην οποία υπάγονται οι παρακάτω ειδικές μονάδες : α. Κλινική Νευροφυσιολογίας , β. Νευροχημείας, γ. Μυολογίας, δ.Προκλητών δυναμικών, ε. Αγγειακών εγκεφαλικών νόσων και στ. Ηλεκτρονυσταγμογραφικό εργαστήριο». Τέλος, με την παράγραφο 4 του άρθρου 43 του Ν. 1759/1988 (Α' 50), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 39 του Ν. 2072/1992 (Α' 125), ορίζονται τα εξής : «4. Γιατροί του κλάδου Ε.Σ.Υ. με ειδικότητα που συμπλήρωσαν τέσσερα συνεχή έτη στον ίδιο βαθμό σε νοσοκομεία άγονων Α' περιοχών, μπορούν ύστερα από αίτησή τους να μετατίθενται σε ομοιόβαθμη θέση, σε νοσοκομεία εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο μετατεθείς γιατρός καταλαμβάνει είτε κενή θέση ή θέση προς τούτο δημιουργουμένη με υπουργική απόφαση. Προϋπόθεση για τη μετάθεση είναι η εντοπιότητα και η συνυπηρέτηση επί εγγάμων».

Με βάση την τελευταία από τις πιο πάνω διατάξεις και με την προσβληθείσα ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου (υπ' αριθμ. ΔΥ 13α/17450/22.8.1994) απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο εφεσίβλητος, από τη θέση του Διευθυντή Νευρολογίας του κλάδου γιατρών ΕΣΥ του Νομαρχιακού Γενικού Νοσοκομείου- Κέντρου Υγείας Φιλιατών Θεσπρωτίας (περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως άγονη Α' Κατηγορίας άρθρο 1 εδ. α'. περ. α13 του π.δ./τος 131/1987, Α, 73) μετατέθηκε στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γεν. Νοσοκομείο Πατρών και σε ομοιόβαθμη θέση (Δ/σης Νευρολογίας) προς τούτο δημιουργηθείσα με την ανωτέρω υπουργική απόφαση. Με την εκκαλουμένη απόφαση κρίθηκε ότι εφόσον ο εφεσίβλητος μετατέθηκε σε θέση του Κλάδου γιατρών ΕΣΥ του ανωτέρω πανεπιστημιακού νοσοκομείου οι εκκαλούντες δεν έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλουν την πράξη μεταθέσεώς του, ως μη θιγόμενοι από την μετάθεση αυτή, η οποία δεν τους αφορά εφόσον η μετάθεση δεν έγινε σε πανεπιστημιακή κλινική. Εκ των εκκαλουμένων, όμως, οι Θεόδωρος Παπαπετρόπουλος, καθηγητής Νευρολογίας, Χρήστος Πασχάλης, αναπληρωτής καθηγητής Νευρολογίας και Παναγιώτης Παπαθανασόπουλος, επίκουρος καθηγητής Νευρολογίας, ενόψει της ιδιότητάς τους ως πανεπιστημιακών γιατρών της ίδιας με τον εφεσίβλητο ειδικότητας που υπηρετούν ως Διευθυντής ο πρώτος και ως γιατροί οι λοιποί της πανεπιστημιακής νευρολογικής κλινικής του Π.Π.Γ.Ν. Πατρών, έχουν εν πάση περιπτώσει έννομο συμφέρον καθ' όσον αφορά την νομιμότητα θέσεως Διευθυντή Νευρολογίας στο εν λόγω πανεπιστημιακό νοσοκομείο και, συνεπώς, νομιμοποιούνται να προσβάλουν με αίτηση ακυρώσεως την εκδοθείσα κατ' άρθρο 39 του ν. 2072/1991 πράξη μεταθέσεως του εφεσίβλητου στο εν λόγω νοσοκομείο. Περαιτέρω, κατά τη γνώμη που πλειοψήφησε στο Δικαστήριο, το πιο πάνω έννομο συμφέρον συντρέχει στο πρόσωπο και των λοιπών εκκαλούντων, οι οποίοι, ως εκ της ιδιότητάς τους ως μελών ΔΕΠ του τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών που υπηρετούν ως πανεπιστημιακοί γιατροί σε πανεπιστημιακές κλινικές και εργαστήρια του ΠΠΓΝ Πατρών, ενδιαφέρονται ευλόγως για τη νόμιμη πλήρωση της επίδικης θέσεως Διευθυντού Νευρολογίας προς διαφύλαξη του κύρους και της αποστολής του εν λόγω νοσοκομείου ως πανεπιστημιακού. Ακολούθως το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι έσφαλε το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών που απέρριψε την ασκηθείσα ενώπιόν του αίτηση ακυρώσεως, για έλλειψη εννόμου συμφέροντος των εκκαλούντων και για το λόγο αυτό εξαφάνισε την εκκαλουμένη απόφαση και προχώρησε στην εκδίκαση της αίτησης ακυρώσεως και της παρέμβασης του εφεσίβλητου, σύμφωνα με το άρθρο 64 του π.δ/τος 18/1989 (Α,8). Η άνω κρίση του δικαστηρίου, ότι δηλ. οι εκκαλούντες-αιτούντες είχαν έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατά της προσβαλλόμενης αποφάσεως, στηρίχθηκε στο νομικό πλέγμα των παρατεθεισών διατάξεων, οι οποίες διέπουν την οργάνωση και λειτουργία του Περιφερειακού Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πάτρας, στην ιδιότητα και θέση που κατείχαν σε αυτό οι αιτούντες και στην ιδιότητα και θέση που δια της μετάθεσής του καταλάμβανε σε αυτό ο ενάγων. Από όλα αυτά και σύμφωνα με τις σκέψεις που προεκτέθηκαν δικαιολογείται και θεμελιώνεται το εύλογο ενδιαφέρον των αιτούντων για την νόμιμη πλήρωση της επίδικης θέσης και εντεύθεν το έννομο συμφέρον τους προς άσκηση της αίτησης ακυρώσεως. Επομένως η άνω κρίση του δικαστηρίου δεν είναι εσφαλμένη, αφού δεν υφίσταται από την επί του θέματος αυτού πάγια νομολογία δικαστηρίου(ΣΤΕ), στο οποίο ανήκαν οι δικάσαντες και από τη θεωρία, οι οποίες χαρακτηρίζονται από τάση διεύρυνσης της εννοίας του εννόμου συμφέροντος. Εξάλλου η απόφαση περιέχει πλήρη αιτιολογία για το άνω ζήτημα, ενώ, όπως προκύπτει από το δικόγραφο της αίτησης ακυρώσεως αυτό περιέχει επίκληση του ειδικού εννόμου συμφέροντος των αιτούντων προς άσκηση αυτής και έκθεση των περιστατικών (ιδιότητα και θέση αιτούντων κ.λ.π.) που το

θεμελιώνουν. Κατ' ακολουθία δεν κρίνονται βάσιμα τα με την αγωγή στους εναγομένους αποδιδόμενα ως προς το άνω ζήτημα πρώτο και τέταρτο σφάλματα που κατά τον ενάγοντα τού προκάλεσαν ηθική βλάβη.

4. Επειδή, κατά την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 39 του Ν. 2072/1992 «Γιατροί του κλάδου Ε.Σ.Υ. με ειδικότητα που συμπλήρωσαν τέσσερα συνεχή έτη στον ίδιο βαθμό σε νοσοκομεία άγονων Α περιοχών, μπορούν ύστερα από αίτησή τους να μετατίθενται σε ομοιόβαθμη θέση, σε νοσοκομεία εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι δι' αυτής καθιερώνεται η δυνατότητα μετάθεσης των άνω γιατρών ως κίνητρο για τη στελέχωση των θέσεων του κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. στα νοσοκομεία των άγονων περιοχών. Συνεπώς η 4ετής υπηρεσία σε αυτά πρέπει να είναι πραγματική καθ' όλη τη διάρκειά της. Παρέπεται ότι δεν είναι δυνατό κατά τον υπολογισμό της να ληφθεί υπόψη χρόνος υπηρεσίας που έχει διανυθεί κατά τη διάρκεια χορηγηθείση εκπαιδευτικής άδειας σε άλλο τυχόν νοσοκομείο μη άγονης περιοχής. Στην προκείμενη περίπτωση το δικαστήριο, όπως προκύπτει από την άνω απόφασή του διέλαβε σε αυτή τα εξής: Με τη διάταξη του άρθρου 39 του ν. 2072/1992, κατ' εφαρμογή της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ο νομοθέτης απέβλεψε, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου αυτού(βλ. Πρακτικά Εισηγ. Βουλής, συνεδρ. Δ' της 7.7.1992, σελ. 106-108),στη βελτίωση της νοσοκομειακής περιθάλψης του πληθυσμού των άγονων Κατηγορίας περιοχών, με τη δημιουργία κινήτρου για τη στελέχωση των θέσεων του κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. των νοσοκομείων των περιοχών αυτών για την κάλυψη των οποίων υπήρχε πολύ περιορισμένο ενδιαφέρον. Το κίνητρο που θεσπίστηκε συνίσταται, κατά τα ανωτέρω, στη δυνατότητα μεταθέσεως σε ομοιόβαθμη κενή ή προς τούτο δημιουργούμενη θέση σε νοσοκομεία, εκτός των νόμων Αττικής και Θεσσαλονίκης, μετά τη συμπλήρωση χρόνου υπηρεσίας τεσσάρων συνεχών ετών σε νοσοκομείο των πιο πάνω άγονων περιοχών. Από τον εκτεθέντα δε ανωτέρω σκοπό του νόμου και προς υλοποίηση αυτού συνάγεται ότι εν λόγω υπηρεσία σε νοσοκομείο άγονης Α' κατηγορίας περιοχής πρέπει να είναι πραγματική καθ' όλη τη διάρκεια των πιο πάνω τεσσάρων ετών και, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν κατά τον υπολογισμό αυτής να ληφθεί υπόψη χρόνος υπηρεσίας που έχει διανυθεί, κατά τη διάρκεια χορηγηθείσης εκπαιδευτικής άδειας, σε άλλο νοσοκομείο.

5. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο εφεσίβλητος φέρεται να είχε συμπληρώσει υπηρεσία τεσσάρων συνεχών ετών στη θέση του Διευθυντή Νευρολογίας του Νομαρχιακού Γενικού Νοσοκομείου – Κέντρου Υγείας Φιλιππών Θεσπρωτίας (από 16.7.1990 μέχρι 16.7.1994, κατά την υπ' αριθμ. Α1/3521/18.7.1994 βεβαίωση του νοσοκομείου αυτού). Στην υπηρεσία όμως αυτή περιλαμβάνεται και ετήσιο χρονικό διάστημα (από 17.5.1993 μέχρι 17.5.1994) κατά το οποίο ο εφεσίβλητος είχε λάβει εκπαιδευτική άδεια για το Π.Π.Γ.Ν Πατρών (εξάμηνη αρχικά με την υπ' αριθμ.

Δγ/7717/23.3.1993 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας, η οποία παρατάθηκε για άλλους έξι μήνες με την υπ' αριθμ. ΔΥ13α/οικ.67143/10.12.1993 απόφαση του ίδιου Γραμματέα), στο οποίο και εργάστηκε καθ' όλο το χρονικό διάστημα της πιο πάνω άδειας (κατά την από 24.5.1994 βεβαίωση του Π.Π.Γ.Ν. Πατρών). Συνεπώς, ο εφεσίβλητος δεν είχε συμπληρώσει τετραετή πραγματική υπηρεσία σε νοσοκομείο άγονης Α' περιοχής, όπως απαιτείτο, κατά τα ανωτέρω, για μετάθεση βάσει του άρθρου 39 του ν. 2072/1992 και για το λόγο αυτό η προσβαλλόμενη πράξη μεταθέσεώς του δεν είναι νόμιμη, όπως βασιμώς προβάλλεται. Ακολουθώντας το δικαστήριο με βάση τις άνω παραδοχές έκαμε δεκτή την κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως, ακύρωσε την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση και απέρριψε την παρέμβαση του εφεσιβλήτου (ενάγοντος). Κρίνοντας έτσι το δικαστήριο, ενόψει των σκέψεων που προεκτέθηκαν όσον αφορά την ερμηνεία της άνω διάταξης (του άρθρ. 39 του Ν. 2072/1992) δεν έσφαλε, αφού η γενόμενη δεκτή από αυτό ερμηνευτική εκδοχή δεν αντικείται στο ρητό γράμμα της διάταξης, αντιθέτως δε ανταποκρίνεται στο σκοπό του νόμου, ενώ, παράλληλα, δεν αποκρούεται από τη νομολογία και θεωρία, η δε εφαρμογή της στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι εσφαλμένη. Επομένως είναι αβάσιμα τα με την αγωγή στους εναγομένους αποδιδόμενα επί του άνω ζητήματος σφάλματα δεύτερο και τρίτο.

Κατ' ακολουθία πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αγωγή και να διαταχθεί η υπέρ του Δημοσίου κατάπτωση του από τον ενάγοντα καταβληθέντος παραβόλου.

Γ ι α τ ο υ ς λ ό γ ο υ ς α υ τ ο ύ ς

Δικάζει τους εναγομένους (δεύτερο και τρίτο) σαν να ήταν παρόντες.

Αποφαινεται ότι η αγωγή θεωρείται ως μη ασκηθείσα ως προς τους λοιπούς εναγομένους(πρώτο, τέταρτη και πέμπτο).

Απορρίπτει την αγωγή ως προς τους δεύτερο και τρίτο εναγομένους. Κ α ι

Διατάσσει την υπέρ του δημοσίου κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 11 Μαΐου 1999 και η απόφαση δημοσιεύθηκε

σε δημόσια συνεδρίαση της 8ης Ιουνίου 1999.
Ο Πρόεδρος Η Γραμματέας
Στ. Μαθθίας Δ. Αγορίτσα

Αριθμός 7/1999
Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Α Σ Ε Ω Σ
ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓΩΓΩΝ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ
Της 11ης Μαΐου 1999

ΜΕΛΗ

Στ. Μαθθίας, Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, Πρόεδρος, Α. Ντόβας, Αρεοπαγίτης, Φ. Μπολόφης, Σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Κων. Κρεμαλής, Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τακτικά μέλη, Αν. Αντάπασης, Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αναπληρωματικό μέλος, κωλυμένου του τακτικού Ι. Ανδρουλιδάκη, Καθηγήτριας του ιδίου Πανεπιστημίου, Γ. Τασσόπουλος, Ε. Κοκινάκης, δικηγόροι, τακτικά μέλη, Δημ. Αγορίτσα, Γραμματέας, Προϊσταμένη της Γραμματείας της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε αναπλήρωση του Μιχ. Καλαντζή, Προϊσταμένου της Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που είχε κώλυμα.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αγωγή κακοδικίας του Νικ. Μακρή, κατοίκου Πατρών, οδός Σωτηριάδου αριθ.34, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Φωτ. Λεπίδα (Α.Μ. 582), τον οποίο διόρισε στο ακροατήριο, ΚΑΤΑ

των: 1. Σωτηρίου Γιάγκα, Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, 2. Γεωργίου Σταυρόπουλου, 3. Δημητρίου Μπριόλα, 4. Αικατερίνης Σακελλαροπούλου και 5. Γεωργίου Τσιμέκα, Παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατοίκων Αθηνών, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Έκθεση Πρακτικών

Στη σημερινή συνεδρίαση που έγινε δημόσια στο ακροατήριο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο Πρόεδρος εκφώνησε τα ονόματα των πιο πάνω διαδίκων.

Έπειτα ο Εισηγητής Αρ. Ντόβας, διάβασε την κατά νόμο έκθεσή της για την πιο πάνω αγωγή.

Ακολούθως ο πληρεξούσιος δικηγόρος του ενάγοντος, αφού έλαβε το λόγο δήλωσε τα κάτωθι: α) ότι ο αιτών παραιτείται από το δικόγραφο της αγωγής για τον 1ο, 4η, και 5ο των εναγομένων και β) ότι περιορίζει το αίτημα της αγωγής στα 20.000.000 δρχ. και στη συνέχεια ανέπτυξε και προφορικά τους λόγους της αγωγής και ζήτησε την παραδοχή της. Μετά από αυτά, ο Πρόεδρος κήρυξε την περάτωση της συζητήσεως, το δε δικαστήριο επιφυλάχθηκε να αποφασίσει.

Για την πιστοποίηση των πιο πάνω συντάσσεται αυτό το πρακτικό.

Ο Πρόεδρος Η Γραμματέας
Στ. Μαθθίας Δ. Αγορίτσα

Αριθμός 8/1999

Π Α Ρ Ε Μ Π Ι Π Τ Ο Υ Σ Α Α Π Ο Φ Α Σ Η

Του κατά το άρθρο 99 του Συντάγματος και το Ν. 693/1977 Ειδικού Δικαστηρίου προς εκδίκαση αγωγών κακοδικίας.

Αποτελούμενο από τους Φ. Στεργιόπουλο, Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, Πρόεδρο, κωλυμένων του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας και των αρχαιοτέρων του Αντιπροέδρων, Γ. Σταυρόπουλο, Σύμβολο της Επικρατείας, αναπληρωματικό μέλος κωλυμένου του τακτικού Αικ. Συγγούνα, Συμβούλου της Επικρατείας, Φ. Μπολόφη, Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Κων. Κρεμαλή, Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τακτικά μέλη, Αν. Αντάπασης, Καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αναπληρωματικό μέλος κωλυμένου του τακτικού Ι. Ανδρουλιδάκη, Καθηγήτριας του ιδίου Πανεπιστημίου, Γ. Τασσόπουλο, Ε.

Κοκκινάκη, δικηγόρους, τακτικά μέλη, Δημ. Αγορίτσα, Γραμματέας, Προϊσταμένη της Γραμματείας της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε αναπλήρωση του Μιχ. Καλαντζή, Προϊσταμένου της Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που είχε κώλυμα.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του Συμβουλίου της Επικρατείας την 27η Απριλίου 1999, ημέρα Τρίτη και ώρα 6.00 μ.μ., για να δικάσει την από 24.11.1998 αίτηση εξαιρέσεως που υποβλήθηκε στο ακροατήριο του Ειδικού Δικαστηρίου την 24.11.1998, και καταχωρίστηκε στα οικεία πρακτικά (αριθ. 19/1998).

Τ ο υ Βασιλείου Γεωργ. Χριστοδούλου, κατοίκου Αθηνών, οδός Κασνέση αριθ. 5, ο οποίος παρέστη μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Δ. Οικονομίδη (Α.Μ. 4322), κ α τ ά τ ω ν: 1. Θεοδώρου Τόλια, Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και 2. Μιχαήλ Καρατζά, Αρεοπαγίτου, κατοίκων Αθηνών, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αιτούντος, ο οποίος αναφέρθηκε στην αίτησή του.

Α φ ο ύ μ ε λ ε τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, με την αίτησή του ενώπιον του ακροατηρίου, η οποία καταχωρίστηκε στα πρακτικά (αριθμός 19/1998), ο ενάγων ζήτησε την εξαίρεση των μελών του Δικαστηρίου Γεωργίου Δεληγιάννη, Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, Αθανασίου Ράντου, Συμβούλου της Επικρατείας, Βασιλείου Χασαπογιάννη, Συμβούλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Λ. Κοτσίρη και Παν. Λαδά, Καθηγητών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Ιωάννη Κότσιρα και Αν. Κεφαλέα, Δικηγόρων.

2. Επειδή, κανένας από τους πιο πάνω δικαστές δεν συμπεριλήφθηκε στη σύνθεση του Δικαστηρίου, που εκδίκασε την αγωγή του ενάγοντος, κατά τη δημόσια συνεδρίαση του Δικαστηρίου της 27/4/1999. Άλλωστε, εκτός από τους Γεώργιο Δεληγιάννη Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, Βασίλειο Χασαπογιάννη, Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και Αναστάσιο Κεφαλέα, Δικηγόρο, οι λοιποί δεν είναι πλέον μέλη του Δικαστηρίου από 1/1/1999. Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση στερείται αντικειμένου (πρβλ. απόφαση του Δικαστηρίου 2/1981).

Δ ι ά τ α ύ τ α

Κηρύσσει την κρινόμενη αίτηση εξαιρέσεως ως άνευ αντικειμένου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 27 Απριλίου 1999 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 8ης Ιουνίου 1999.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας

Φ. Στεργιόπουλος Δ. Αγορίτσα

Αριθμός 11/1999

Το κατά το άρθρο 99 του Συντάγματος και το Ν.693/1977 Ειδικό Δικαστήριο προς εκδίκαση αγωγών κακοδικίας

Αποτελούμενο από τους Μιχ. Βροντάκη, Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, Πρόεδρο, κωλυομένων του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας και των αρχαιοτέρων του Αντιπροέδρων, Αικ. Συγγούνα, Σύμβουλο της Επικρατείας, Φωτ. Μπολόφη, Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Κων. Κρεμαλή, Ισμ. Ανδρουλιδάκη, Καθηγητές της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Γ. Τασσόπουλο, Εμμ. Κοκκινάκη, δικηγόρους, τακτικά μέλη, Δημ. Αγορίτσα, Γραμματέας, Προϊσταμένη της Γραμματείας της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε αναπλήρωση του Μιχ. Καλαντζή, Προϊσταμένου της Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο του Συμβουλίου της Επικρατείας την 27η Σεπτεμβρίου 1999, ημέρα Δευτέρα και ώρα 6.00 μ.μ., για να δικάσει την από 16.11.1998 αγωγή κακοδικίας, που κατατέθηκε στην Γραμματεία του Ειδικού Δικαστηρίου την 23 Νοεμβρίου 1998, με αύξοντα αριθμό πρωτοκόλλου 30.

Τ ο υ Αθαν. Λαμπίρη, κατοίκου Καναδά, 3061 NOORDUYN ST.-LAURENT-QUEBEC HLR 1A1. κ α τ ά τ ω ν: 1. Θεοδώρου Τόλια, Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου, 2) Γεωργίου Μπουτσίκου, 3) Μιχ. Καρατζά, 4) Αρ. Κρομμύδα και 5) Κων. Τσαμαδού, Αρεοπαγιτών, κατοίκων Αθηνών. Κατά την εκφώνηση της υποθέσεως εκ της σειράς του Πινακίου, το Δικαστήριο ανέβαλε αυτεπάγγελτα τη συζήτηση της προκειμένης υποθέσεως, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 3 του Ν. 693/1977, για τη δικάσιμο της 2ας Νοεμβρίου 1999, ημέρα Τρίτη και ώρα 6.00 μ.μ.

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος Η Γραμματέας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Καταλήγοντας, το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας που προβλέπεται στο άρθρο 99 του Συντάγματος και εξειδικεύεται με τον Ν.693/1977 αποτελεί μια σημαντική ρύθμιση για τον έλεγχο και την συμμόρφωση των δικαστικών λειτουργιών που ευθύνονται για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ωστόσο αν και η συχνότητα των αγωγών κακοδικίας είναι μεγάλη, οι καταδικαστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Αυτό δημιουργεί ανησυχία και αμφιβολία για την ανεξαρτησία και την αμεροληψία της δικαστικής εξουσίας. Φαίνεται αδιανόητο ότι όλες οι αγωγές κακοδικίας εναντίον δικαστικών λειτουργιών απορρίπτονται σε αντιδιαστολή με τη διαφθορά όλων των άλλων τομέων.

Χρειάζεται, όμως, αν και έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες, να κατοχυρωθεί η επιστημονική ανεξαρτησία του δικαστή και να αναμορφωθεί ριζικά το ουσιαστικό και δικονομικό πειθαρχικό δίκαιο των δικαστών έτσι ώστε να έχει πραγματικό περιεχόμενο η συνταγματικά διακηρυσσόμενη δικαστική ανεξαρτησία. Τότε μόνο οι αγωγές κακοδικίας θα μειωθούν και οι δικαστές θα έχουν την εμπιστοσύνη του ελληνικού λαού. Κι αυτό γιατί θα γίνεται αντιληπτό ότι οι δικαστές είναι πράγματι αδέκαστοι, αμερόληπτοι και επιτελούν αυτό που διακηρύσσει το άρθρο 87 του Συντάγματος πέρα από συμφέροντα και άλλους επηρεασμούς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατά καιρούς, διατυπώνονται αμφιβολίες για δύο σημαντικά θέματα που σχετίζονται με τη δικαστική εξουσία, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα τη δυσπιστία απέναντι στους δικαστές και τη δημιουργία της υπόνοιας για μη σωστή άσκηση των καθηκόντων τους. Τα δύο αυτά ζητήματα είναι α) η ανεξαρτησία των δικαστών και β) η αξιοπιστία των πειθαρχικών διαδικασιών που κινούνται εναντίον δικαστικών.

Στο παρακάτω άρθρο που δημοσιεύτηκε στην Ελευθεροτυπία στις 24 Ιουνίου του 1982 με αφορμή μια δίωξη ειρηνοδίκη εκφράζονται έντονα οι παραπάνω αμφιβολίες για τη λειτουργία του δικαστικού κλάδου.

Με αφορμή την πρόσφατη δίωξη ειρηνοδίκη
Αδυναμίες στο πειθαρχικό δίκαιο των δικαστών
Ελευθεροτυπία, 24 Ιουνίου 1982

Οι εφημερίδες της αντιπολίτευσης έδωσαν τούτες τις μέρες ιδιαίτερη δημοσιότητα στο γεγονός ότι ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου διαδίκου, παράγγειλε την άσκηση πειθαρχικής δίωξης εναντίον ενός ειρηνοδίκη ο οποίος είχε διατάξει την αναστολή της γενικής συνέλευσης ενός από τα πιο σημαντικά επαγγελματικά σωματεία. Η είδηση παρουσιάστηκε σαν να είχε βεβαιωθεί ήδη κάποια ενοχή του διωκόμενου δικαστή και σαν να του είχε ήδη επιβληθεί η πολυπόθητη πειθαρχική ποινή. Δεν γνωρίζω ποιες ακριβώς ενέργειες έγιναν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Γνωρίζω όμως ότι ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δεν έχει εξουσία να κινήσει πειθαρχική διαδικασία εναντίον ειρηνοδίκη. Η εξουσία αυτή ανήκει στον εισαγγελέα εφετών, (36 εδ. δ' και ζ' ν.δ. 74/1974). Είναι λοιπόν απίθανο να έχουν αποδώσει με ακρίβεια τα γεγονότα οι εφημερίδες που έκαναν το σχετικό θόρυβο. Πολύ περισσότερο δεν μας είπαν με σαφήνεια, αν ασκήθηκε ή απλώς παραγγέλθηκε πειθαρχική δίωξη ή, ακόμη λιγότερο, μήπως διατάχθηκε προκαταρκτική εξέταση, με βάση την αναφορά του ενδιαφερόμενου σωματείου; Όπως και να χει το πράγμα, σίγουρο είναι πώς έγινε θόρυβος πολύ περισσότερος από τη βαρύτητα των ίδιων των γεγονότων.

Δεν ανήκει στην αρμοδιότητα της στήλης αυτής να πάρει θέση στη συγκεκριμένη περίπτωση, αν είναι αλήθεια ότι εκκρεμεί ήδη πειθαρχική διαδικασία. Όμως για κάθε νομικό μένει ανοιχτό το ερώτημα: άραγε συμβιβάζεται με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη δικαστική ανεξαρτησία η άσκηση πειθαρχικής εποπτείας στους δικαστές, αναφορικά με την ουσία των αποφάσεων που εκδίδουν; Είναι βέβαια θεμιτό να διωχτεί πειθαρχικά (ακόμη και

ποινικά) ένας αυθαίρετος δικαστής που στραπατσάρει τη δικονομία, εμποδίζοντας λ.χ. το μάρτυρα να καταθέσει αυτά που έχει να πει, παρόλο που το άρθρο 223 ΚΠοινΔ ορίζει ότι «ο μάρτυς δέον να μη διακόπτηται εν τη καταθέσει αυτού, όταν δεν εξέρχεται του θέματος. Εις τον μάρτυρα απευθύνονται ερωτήσεις, μετά το πέρας της καταθέσεως του». Αυτό το καταλαβαίνω. Ακόμη καταλαβαίνω και τούτο: να διωχτεί πειθαρχικά ένας δικαστής που δεν εκδίδει κανονική απόφαση, αλλά αρκείται να σημειώσει μόνο τη λέξη «απορρίπτεται» στο δικόγραφο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, παρόλο που καμιά διάταξη της δικονομίας δεν του επιτρέπει κάτι τέτοιο. Αντίθετα η δικονομία χαρακτηρίζει μια τέτοια «απόφαση» ως ανύπαρκτη (ΠολΔ 313§2 εδ. γ'). Αλλά το να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη εναντίον δικαστή, αναφορικά με την ουσία της απόφασης που έχει εκδώσει, αυτό, όπως και να το κάνουμε, δε βρίσκεται σε αρμονία με την αρχή της δικαστικής ανεξαρτησίας. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι ο δικαστής που ενδεχόμενα βγάζει αυθαίρετη απόφαση, δεν έχει ευθύνες. Όμως οι ευθύνες του δικαστή, αναφορικά με την ουσία της απόφασης που έχει εκδώσει είναι αδιανόητο να αναζητούνται στο πλαίσιο μιας μυστικής διαδικασίας, όπως είναι η πειθαρχική διαδικασία που διεξάγεται στο πειθαρχικό συμβούλιο εφετών, (33§1 ν.δ. 74/74), το οποίο έχει αρμοδιότητα εναντίον των ειρηνοδικών (24§7 ν.δ. 74/74).

Οι ευθύνες του δικαστή θα πρέπει να αναζητηθούν με την αγωγή κακοδικίας και με την ποινική δίωξη για παράβαση καθήκοντος. Ακόμη και πειθαρχική ευθύνη θα μπορούσε να δεχτεί κανείς, αν η αναζήτησή της θα γινόταν στο πλαίσιο δημόσιας δίκης, εξοφλισμένης με όλες τις εγγυήσεις που ισχύουν, σύμφωνα με το Σύνταγμα, για κάθε δίκη. Αλλά η διεξαγωγή μυστικής πειθαρχικής διαδικασίας εναντίον δικαστή, αναφορικά με την ουσία της απόφασης που έχει εκδώσει, είναι αποκάλυπτη άρνηση της συνταγματικά κατοχυρωμένης δικαστικής ανεξαρτησίας.

Οι σκέψεις αυτές επιβεβαιώνονται εντυπωσιακά, αν αναρωτηθούμε, πόσες άραγε αγωγές κακοδικίας έχουν γίνει δεκτές εναντίον δικαστών. Πόσες φορές έχουν καταδικαστεί δικαστές από ποινικά δικαστήρια για παράβαση καθήκοντος; Και πόσο πολύ συχνά επιβάλλονται πειθαρχικές ποινές εναντίον δικαστών. Η μεγάλη συχνότητα πειθαρχικών ποινών, σε αντιδιαστολή με τη σχεδόν ολοκληρωτική ανυπαρξία καταδικαστικών αποφάσεων του δικαστηρίου κακοδικίας και των ποινικών δικαστηρίων, δικαιολογούν την ανησυχία μήπως η συχνότητα των πειθαρχικών ποινών οφείλεται στην έλλειψη εγγυήσεων που συνοδεύουν τη μυστική πειθαρχική διαδικασία, σε αντιδιαστολή προς τις άλλες διαδικασίες, οι οποίες είναι δημόσιες.

Η πειθαρχική ευθύνη του δικαστή, στις περιπτώσεις που το διατακτικό της απόφασής δεν είναι αρεστό, μπορεί να μεταβληθεί σε επικίνδυνο όπλο ποδηγέτησης των δικαστών. Βέβαια, ο αντίλογος είναι πως θα ελεγχθεί η παράβαση του νόμου που έγινε από το διωκόμενο δικαστή στο σκεπτικό της απόφασής του. Όμως η αντίληψη αυτή υπεραπλουστεύει ένα από τα πιο περίπλοκα ζητήματα. Και τούτο, για τον ακόλουθο λόγο: κανένας σχεδόν νόμος δεν προσδιορίζει με εμπειρικές έννοιες τις προϋποθέσεις εφαρμογής του.

Συνήθως οι προϋποθέσεις αυτές προσδιορίζονται με αόριστες νομικές έννοιες, λ.χ. η «υπαιτιότητα» ή η «ανηθικότητα» κλπ. τις οποίες θα πρέπει να εξειδικεύσει ερμηνευτικά ο δικαστής σε κάθε δικαζόμενη περίπτωση, αναφορικά με τα ατομικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της δικαζόμενης περίπτωσης και με μέτρο, συνήθως, τα διδάγματα της πείρας. Γίνεται έτσι φανερό πόσο ρευστά είναι τα όρια της ερμηνευτικής εργασίας του δικαστή, ο οποίος δε δεσμεύεται να ακολουθήσει μια συγκεκριμένη από τις περισσότερες υποστηριζόμενες ερμηνευτικές μεθόδους, ούτε πολύ περισσότερο, μια συγκεκριμένη από τις περισσότερες προτεινόμενες ερμηνευτικές λύσεις. Το να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη εναντίον του, επειδή ακολούθησε τούτη, αντί για εκείνη την ερμηνευτική μέθοδο, ή επειδή δέχτηκε τούτη, αντί για εκείνη την ερμηνευτική λύση, είναι αντίθετο με το άρθρο 87§2 του Συντάγματος, που ορίζει ότι «οι δικασταί κατά την άσκηση των καθηκόντων των υπόκεινται μόνον εις το Σύνταγμα και τους νόμους». Δηλαδή δεν δεσμεύεται από καμία ερμηνευτική μέθοδο η εκδοχή. Πολύ πιο ρευστά είναι τα όρια της ερμηνευτικής εργασίας του δικαστή, αν υπάρχει ερμηνευτικό κενό. Τι θα κάνει τότε; Θα εφαρμόσει το επιχείρημα της αντιδιαστολής με τη σκέψη ότι, αφού ο νόμος δεν το ρύθμισε ρητά, άρα δεν εφαρμόζεται εδώ η κρίσιμη διάταξη. Ή αντίθετα, θα εφαρμόσει στην αρύθμιστη περίπτωση ανάλογα μια διάταξη που ρυθμίζει μια παρόμοια περίπτωση; Και εδώ ο δικαστής είναι ελεύθερος να ακολουθήσει όποια ερμηνευτική μέθοδο ανταποκρίνεται στην επιστημονική του συνείδηση. Και είναι άρνηση της αποδέσμευσής του αυτής, αν σύρεται σε πειθαρχικές δίωξεις, επειδή προτίμησε τούτη, αντί για εκείνη την ερμηνευτική μέθοδο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση: ο Αστικός Κώδικας προβλέπει τη δικαστική ακύρωση των παράνομων αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων των σωματείων(άρθρο 101). Δεν ορίζει ρητά τίποτε για τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου που είναι αντίθετες με το νόμο ή με το καταστατικό, παρά μόνο αν πρόκειται για απόφαση διαγραφής μέλους του σωματείου(ΑΚ 88). Έτσι υπάρχει ερμηνευτικό πρόβλημα, αν προσβάλλονται με ακυρωτική αγωγή οι αποφάσεις των διοικητικών

συμβουλιών και πέρα από τα όρια του άρθρου 88 ΑΚ. Υποστηρίζονται από τους συγγραφείς και τη νομολογία και οι δύο αντίθετες εκδοχές. Η αρνητική με βάση το επιχείρημα της αντιδιαστολής. Και η καταφατική, με επίκληση του άρθρου 20§1 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο καμία πράξη που έχει βλαβερές επιπτώσεις (όπως η παράνομη απόφαση του διοικητικού συμβουλίου σωματείου) δεν μπορεί να εξαιρεθεί από το δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας.

Ύστερα από την ανάλυση που προηγήθηκε, γίνεται φανερό η ανάγκη να κατοχυρωθεί η επιστημονική ανεξαρτησία του δικαστή, αναφορικά με την αναζήτηση των ερμηνευτικών λύσεων, πάνω στις οποίες θα στηρίξει το διατακτικό της απόφασής του. Και ακόμη πιο πολύ γίνεται φανερό η ανάγκη της ριζικής αναμορφώσεως του ουσιαστικού και δικονομικού πειθαρχικού δικαίου των δικαστών, έτσι που να μη μένει κούφια ωραιολογία η συνταγματικά διακηρυσσόμενη δικαστική ανεξαρτησία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γέσιου-Φαλτσή, Π., «Η ευθύνη των δικαστών στη Ελλάδα», ΤοΣ 9, σελ 549 επ.
2. Δαγτόγλου, Πρ., «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», πέμπτη έκδοση, εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα 2004, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ.1020.
3. Δημητρόπουλος, Αν., «Οργάνωση και λειτουργία του κράτους», Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος Β, Ι' Έκδοση, Αθήνα 2004.
4. Κασιμάτης, Γ., «Μελέτες IV 1973-1999 Ειδικά θέματα δικαστικής εξουσίας», Εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα 2000, Αθήνα-Κομοτηνή.
5. Ο ίδιος, «Περί του ισχύοντος εν Ελλάδι συστήματος αστικής ευθύνης εκ κακοδικίας», τ. ΙΙΙ, 1973, σελ. 93 επ.
6. Μανιώτης, Δ., Νικ., «Η συμβολή των συστημάτων διορισμού και ελέγχου των δικαστικών λειτουργών στην κατοχύρωση της δικαστικής ανεξαρτησίας», Εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1989.
7. Μπέης, Κ., «Η δικαιοσύνη σε δοκιμασία», Εκδοτικός οίκος Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1983.
8. Οικονομίδου-Λιβαδά-Γιδοπούλου, Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας, τομ. Γ', έκδ.7η (1926).
9. Ραΐκου, Αθ., Γ., «Συνταγματικό Δίκαιο», Τόμος Α, Εισαγωγή-Οργανωτικό μέρος, Τεύχος Γ', Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1991.
10. Τσάτσος, Δ., Θ., «Συνταγματικό Δίκαιο», τόμος Β', Οργάνωση και λειτουργία της πολιτείας, Εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1993.
11. Εταιρεία Ελλήνων Δικαστικών λειτουργών για τη δημοκρατία και τις ελευθερίες, «Θεσμικές και άλλες δυσχέρειες για τη διαμόρφωση του ελεύθερου φρονήματος του δικαστικού λειτουργού», «Νέα Σύνορα», Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα 1995.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αστική ευθύνη των δικαστικών λειτουργών για τις επιπτώσεις από την παράνομη άσκηση του λειτουργήματός τους είχε αναγνωρισθεί ήδη από την εποχή του Πλάτωνα και από το Ρωμαϊκό Δίκαιο. Σήμερα γι' αυτό το λόγο υπάρχει το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας. Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας είναι «ειδικό δικαστήριο» αρμόδιο για την εκδίκαση αγωγών κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργών που ευθύνονται για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας προβλέπεται από το άρθρο 99 του Συντάγματος και εξειδικεύεται από το Ν.693/1977 που ρυθμίζει τη συγκρότησή του και την άσκηση της αρμοδιότητάς του, προβλέποντας ειδικότερα τις ουσιαστικές και δικονομικές προϋποθέσεις της αγωγής κακοδικίας. Αξιοσημείωτο, τέλος, είναι ότι αν και γίνονται πολύ συχνά προσφυγές στο Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας, οι καταδικαστικές αποφάσεις είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

SUMMARY

The judges' civil responsibility for the consequences of the illegal use of their function had already been recognized from Plato's epoch and the Roman law. Thus, nowadays, there is

the Law-court of Actions of Mistrial in Greece. The Law-court of Actions of Mistrial is a "specific law-court" which is competent for the trial of actions of mistrial against judges. They are responsible for instruments or omissions during their duties. The Law-court of Actions of Mistrial is planned by the art.99 of the Greek Constitution and it is specialized by the law 693/1977. This law regulates its formation and the practice of its competence which foresees especially the essential and procedural presuppositions of the action of mistrial. Finally, it is remarkable that although there are usually appeals to the Law-court of Actions of Mistrial, the rulings against judges are non-existent.

ΛΗΜΜΑΤΑ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΩΓΩΝ ΚΑΚΟΔΙΚΙΑΣ